

Zbliževanje jugoslovanske mladine

Kranj, 28. maja. Danes zvečer ob pol osmih je bila pred Srednjo tehnično tekstilno šolo v Kranju svečana otvoritev II. športnih iger srednjih tehničnih tekstilnih šol Slovenije, katere pokrovitelj je član IS LRS tovariš Tone Bole. Otvoritvi je prisostvoval tudi predsednik Občinskega ljudskega odbora Kranj Franc Puhar.

II. športne igre srednjih tehničnih tekstilnih šol v Kranju je otvoril Dore Oražem. Za njim so na zbornem mestu pred šolo v dresih in z zastavami prikorakale ekipe vseh petih sodelujočih mest (Štip, Odžaci, Zagreb, Leskovac in Kranj).

Pozdravni govor je imel predsednik Občinskega ljudskega odbora Kranj Franc Puhar. Poudaril je velik pomen teh iger za zблиževanje mladine vseh jugoslovanskih narodov in dejal, da je Kranj kot izrazito industrijsko središče Gorenjske z velikim številom delavske in šolske mladine zelo primeren za to manifestacijo bratstva in enotnosti. Izrazil je upanje, da bo program športnih iger postal nemoteno, kljub temu, da nas je prehitel čas in da vsa športna igrišča, ki so v načrtu, še niso dograjena.

Na II. športnih igrah srednjih tehničnih tekstilnih šol sodeluje

470 mladincev in mladink, ki bodo tekmovali v naslednjih športnih disciplinah: nogomet, košarka, odbojka, atletika, namizni tenis, plavanje, streljanje in šah.

Ob zaključku otvoritvenih svečanosti so predstavniki tekmovalcev položili venec pred spominsko ploščo padlim junakom — tekstilcem in zaprli, da se bodo na igriščih športno obnašali.

Sodelovala je tudi godba na pihala DPD »Svoboda« Kranj.

A. T.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ŠT. 42 — CENA DIN 10.—
KRANJ, 1. JUNIJA

S seje Občinskega ljudskega odbora Kranj

Kmetijske zadruge se morajo orientirati na probleme proizvodnje

Glavna točka dnevnega reda skupne seje obeh zborov ObLO Kranj, ki je bila v četrtek popoldne, je bilo poročilo o problemih in nadaljnjem razvoju kmetijstva v občini Kranj. Na dnevnem redu ločenih sej pa je bila med drugim potrditev sklepov zborov volivcev o uvedbi krajevnega samopriskevka v delu za gradnjo zasavskega vodovoda in obravnava investicijskega programa podjetja »Tiskanina« Kranj.

Poročilo o problemih in nadaljnjem razvoju kmetijstva v kranjski občini najprej ugotavlja, da so bile pogodbe za jesensko in spomladansko kooperacijsko proizvodnjo dosežene v zelo nizkem odstotku. Pri najpomembnejši kulturi — pri jedilnem krompirju — je bil lani plan pogodbene proizvodnje dosežen samo z 33%. Skupno je za jedilni in semenski krompir sklenjenih pogodb za 341,5 ha. Vse pogodbe za krompir se nanašajo na 889 parcel, ki so večidel od pol hektara redkokdaj pa presegaajo en hektar. To ponovno potrjuje ugotovitve, da s tako razdrobljenostjo kmetijskih površin ne bo možno doseči racionalnejše, moderne blagovno kmetijsko proizvodnje. V bistvu so s skle-

njenimi pogodbami dosegli le to, da je od plana pogodbene proizvodnje zagotovljenih 32%, krompirja, kar pa je le 20% celotne proizvodnje krompirja. S pogodbeno proizvodnjo pa doslej še nismo dosegli bistvenega — nismo še posegli v sam način proizvodnje. Iz pogodb je razvidno, da je taka kooperacija potrditev dosedanje že ustaljene prakse, da kmetijska zadruga da proizvajalcu gnojila in morda še seme ter jim poškrubi nasade. Vzroki za tak neuspeh kooperacijske proizvodnje so različni. Nedvomno je na razpoloženo kmetov precej vplivala trzna situacija zaradi lanskoletne suše, ko so v zadnjih mesecih krompir bolje prodali oni, ki lani niso šli v kooperacijo.

Plan kooperacijske proizvodnje pri jedilnem krompirju je nad 100% dosegla le ena kmetijska zadruga. Stiri zadruge so ga dosegle nad 50%, vse ostale pa med 8 in 45%. Najnižji odstotek plana so dosegle kmetijske za-

druge Kranj, Zalog, Mavčiče in Zabnica, torej prav tista področja, ki bi v moderni kmetijski proizvodnji lahko največ pomnila.

V povojnih letih se je hektarski donos ob vseh agrotehničnih ukrepih precej dvignil, vendar je z gledišča racionalnosti to še vse premalo, ker večji donosi niso osnovani tudi na nizkih proizvodnih stroških. Po odločitvi nekmetijskih dejavnosti od zadrug bo treba vse sile usmeriti v to, da se zadruga vodstva končno res orientirajo na probleme proizvodnje in organizacije dela. Na vasi bo treba k temu pritegniti vse politične sile, pa tudi krajevne odbore. Zadruge, ki se s temi načeli nikakor ne morejo spoprijazniti, pa naj se čimprej ukinejo.

V živahni razpravi so med drugim poudarili, da bi morale kmetijsko-gospodarske šole postati obvezne za vsa kmečkova mladina, ki je končala obvezno osemletno šolanje.

A. T.

EDVARD KARDELJ V KJÖBENHAVNU

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, ki se muhi na uradnem obisku na Danskem, si je v petek donoldne s soprogo in člani svojega spremstva ogledoval znamenitosti Kjöbenhavna. Skoraj ves ta čas je tovariš Kardelj prebil v družbi z danskim ministrskim predsednikom Christianom Hansenom. Razpravljali so tudi o gospodarskem sodelovanju med obema deželama.

PODPORA NAŠEMU STALIŠČU

Izjavo britanskega zunanjega ministra Selwyna Lloyda glede udeležbe Jugoslavije v Zenevi so zdaj rodorle tudi Združene države Amerike. Ameriški zunanji minister je poslal jugoslovanski vladi poslanico, v kateri poudarja, da bo ameriška vlada upoštevala željo Jugoslavije, da se udeleži ženevskih razgovorov, če se bo konferenca razširila.

PODPREDSEDNIK ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE FRANC LESKOŠEK NA JESENICAH

Jesenice, 30. maja. — Danes je obiskal Železarno Jesenice podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka. V spremstvu glavnega direktorja jeseniške železarne inženir Matjeva Hafnerja ter sekretarja OK ZKS Franca Popita, si je ogledal nekatere obrate v Železarni ter se zanimal za razna proizvodna vprašanja.

ZBOROVANJE V POČASTITEV 40-LETNICE KPJ IN SKOJ V TREBOVLJAH

Včeraj dopoldne je bila v Trebovljah proslava v počastitev 40-letnice KPJ in SKOJ ter 35-letnice zloma fašistične orjume. Slavnostni govor je imel Stane Kavčič, predsednik republiškega sveta ZS za Slovenijo.

OBISK EDVARDA KARDELJA V SKANDINAVIJI

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je po petdnevem obisku v Danski odpoval včeraj, 31. maja popoldne na Norveško. Tja ga je povabila norveška vlada. Po končanem obisku na Danskem so v Kjöbenhavnu objavili skupno poročilo, ki izraža željo nadaljnega razširjanja medsebojnega sodelovanja.

VEČ MLADIH

Pretekli četrtek popoldne so se sestali člani novega komiteja LM v Skofji Loki. Spriču mnogih mladih članov ZK je sedaj v tem organu 9 novih mladincev ki so sprejeli mnogo obtajoče naloge.

ENOTNOST V DELU OSNOVNI POGOJ ZA USPEH

Konferenca Zveze komunistov jeseniške občine, ki je bila minuli petek, je potekala v prazničnem razpoloženju. Dvorana fizkulturalnega doma je bila lepa okrašena. Pred začetkom konference je mešani pevski zbor jeseniške Svobode zapel »Internacional«. Konferenco so pozdravili tudi pionirji, ki želijo uspešno delo ter izročili pozdrave za IV. kongres ZK Slovenije.

Obširna poročila članov Občinskega komiteja ter živahna raz-

prava r-nogih delegatov je analizirala politično razpoloženje v občini, uspehe gospodarskega in komunalnega razvoja, probleme družbenega samoupravljanja, vprašanja nagrajevanja in sestavljanja novih tarifnih pravilnikov ter druga pomembna vprašanja. Razvoj, kakršnega je dosegla jeseniška občina, odpira dnevno nove probleme, o katerih je treba govoriti in sklepati.

V občini je le še 5,6 odstotka prebivalcev, ki se pečajo s kmetijstvom, vsi drugi se pečajo z drugimi panogami gospodarske dejavnosti, predvsem s proizvodnjo v železarni. V prvih treh letih petletnega načrta gospodarskega razvoja občine, je porasla bruto vrednost proizvodnje za 41 odstotkov, narodni dohodek pa za 44 odstotkov. To so števila,

preko katerih se ne more in od katerih živi preko 24.000 članov. Ti uspehi mnogopomenijo naši skupnosti, vzporedno s tem pa ni čutili večjega političnega vpliva jeseniškega delavstva.

Konferenca je obravnavala tudi vlogo komunistov, ki so jo odigrali v dosedanjem razvoju, in poudarila potrebo po še bolj enotnem izvrševanju posameznih nalog. Dosedanje delo komunistov je bilo zlasti osredotočeno v akcijo za večjo produktivnost, za boljše gospodarjenje v podjetjih in kmetih, za reševanje vsakodnevnih nalog ter za izobraževanje odraslih. Omenili so tudi uspehe dosežene na področju uveljavljanja stanovanjskih skupnosti. Na Jesenicah sta dve skupnosti. Prva na Plavžu, ki že uspešno dela, in je organizirala krpčnico ter mehanski servis, pripravlja pa tudi nekaj anket med stanovalci, medtem ko stanovanjska skupnost terena »Sava« še ni našla svojega mesta. (Nadaljevanje na 2. strani)

Vsi v napetem pričakovanju, ali bo koš ali ne

Potrošniški krediti padajo, rastejo pa hranilne vloge

Jutri bo Okrajni ljudski odbor Kranj na skupni seji obeh zborov med drugim obravnaval poročilo o poslovanju Komunalne banke okraja Kranj in podružnice Narodne banke Kranj.

Bilanca Komunalne banke okraja Kranj v letu 1958 izkazuje za 2248,1 milijona dinarjev dodeljenih kratkoročnih kreditov, od katerih odpade na trgovino 63%, industrijo 19%, na vse ostale panoge gospodarstva pa ostalih 18%.

Med vsemi kratkoročnimi krediti so najvažnejši namenski krediti (580 milijonov dinarjev), ki jih je banka dodeljevala za kritje prekomernih zalog surovin, polizdelkov in izdelkov v industriji, trgovini, obrti in gostinstvu. Krediti kažejo stalno tendenco porasta, kar je delno razumljivo, saj nenehno narašča tudi obseg proizvodnje, medtem ko se trgovina širi v zvezi s prevzemi trgovskih poslovalnic od kmetijskih zadrug, ki jih je prej vodila zadruga Hranilnica in poslovalnica. Posebni krediti za obratna sredstva so se povečali med letom za 33,7 milijonov dinarjev, krediti za obratna sredstva pa za 66,1 milijona dinarjev. Nasproti temu pa so se krediti za povečani obseg poslovanja znižali za 120,3 milijona dinarjev, ker so jih podjetja pričela odplačevati iz svojih sredstev.

Potrošniški krediti kljub višini 350 milijonov dinarjev ne

nehno padajo, tako po višini kot po številu priložev. Padec kreditov v primerjavi z letom 1957 znaša 97,9 milijonov dinarjev, po številu pa od 12.534 oseb v letu 1957 na 8.033 oseb lani, 70% teh kreditov koristijo delavci, ostalih 30% pa uslužbenci in

upokojevci. Polovica kreditov je vzeti na eno in dvoletno obdobje.

Nasproti potrošniškim kreditom pa nenehno rastejo hranilne vloge, ki skoraj že dosegajo višino potrošniških kreditov (349,4 milijone dinarjev).

T.

PREDSEDNIK TITO MED LJUDSTVOM NEGOTINSKE KRAJINE

Na potovanju po vzhodni Srbiji je predsednik Tito v petek dopoldne s svojim spremstvom obiskal Prahovo in Negotin, kjer ga je navdušeno sprejelo okoli 25.000 ljudi. V imenu zbranih ga je pozdravil sekretar OK ZKJ Strahinja Popović in mu zaželel prijetno bivanje med njimi. Za tem je predsednik pozdravil vse navzoče in govoril o skrbi za enakomeren razvoj vseh naših pokrajin, o naših naporih za ohranitev miru in izgradnje lepše prihodnosti, o naporih za izboljšanje življenjske ravni in o uspehih, ki smo jih dosegli v kmetijstvu.

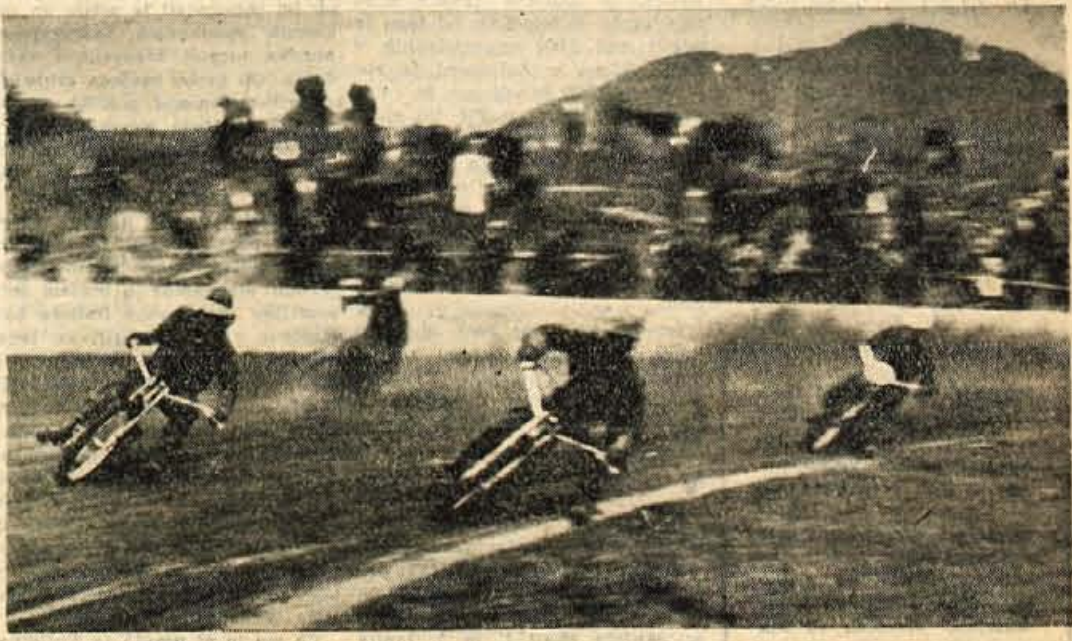
Predsednik Tito si je v Prahovu ogledal gradbišče velike tovarne superfosfata, kjer so ga seznanili s potekom del. Ko bo tovarna ob koncu leta 1961 dograjena, bo dajala našemu gospodarstvu letno 580.000 ton superfosfata. Tovarna bo z bliž-

njim pristaniščem na Donavi povezana s tekočim trakom. Za to istočasno grade tudi pristanišče z letno zmogljivostjo kakih 1.750.000 ton. Polovica gradbenih del je že končana.

Popoldne istega dne je predsednik Tito s svojim spremstvom prispel v Majdanpek, kjer ga je prisrčno pozdravila velika množica ljudi.

ZA OBČINSKI PRAZNIK — MNOŽIČNA PRIREDITEV

Z letošnjim občinskim praznikom bodo zaključne prireditve v počastitev 90-letnice Železarne Jesenice. Na predvečer praznika je predvideno gostovanje ljubljanske opere, ki bo nastopila na letnem gledališču. 1. avgusta bo množičen nastop vseh pevskih zborov jeseniške občine na športnem igrišču pod Mežakljo. »Cufarjevo gledališče« pa bo uprizorilo Zupančičevo dramo »Tugomir«.

Kranj, 31. maja. — Danes je bilo v Kranju svetovno consko prvenstvo v speedvayu. Poročilo berite na 3. strani

OBISK INDIJSKE DELEGACIJE V KRANJU

V petek, 29. maja je obiskala Kranj delegacija indijskega socialističnega gibanja »Sarvodaja«, ki je že dalj časa na obisku v Jugoslaviji.

V delegaciji, ki jo vodi B. K. Patil, eden od voditeljev gibanja je več uglednih javnih in kulturnih delavcev Indije. Delegacija je dopoldne obiskala predsednika OLO Vinka Hafnerja in z njim dalj časa razpravljala o našem komunalnem sistemu. Nato pa je obiskala center za izobraževanje delavcev v tovarni »Planika«. Popoldne si je ogledala še nekaj zanimivosti Gorenjske.

LIKOVNA RAZSTAVA AKADEMIJE UPODABLJAJOČIH UMETNOSTI NA JESENICAH

Jesenice, 31. maja. Na Jesenicah so včeraj odprli likovno razstavo Akademije upodabljalajočih umetnosti, ki so jo pripravili slušatelji 3. in 4. letnika. Osem slušateljev te akademije je bilo 10 dni na ekakurziji v jeseniški Zvezarni, kjer so obdelali različne motive. Razstavili so 69 eksponatov in 5 kipov. Razstava je posvečena 90-letnici jeseniške Zvezarne.

Slavnostni otvoritvi so prisostvovali: glavni direktor Zvezarne ing. Matevž Hafner, rektor Akademije znanosti in umetnosti Slavko Penzog, dekan Akademije Riko Debenjak in drugi. -k

POSVET O STANOVANJSKIH SKUPNOSTIH

Pred dnevi je bilo pri občinskem odboru SZDL v Kranju posvetovanje o delu stanovanjske skupnosti. Govorili so zlasti o otroških igriščih in zavetiščih.

NEPOZABNO GLASBENO DOŽIVETJE

Kranj, 31. maja. Sinoči je bilo tukajšnje koncertno občinstvo deležno dogodka, kakršnih je kranjska kulturna kronika zabeležila le malo. Pričakovanja, ki jih je obetal nastop Komornega moškega zbora iz Celja p. v. prof. Egon Kuneja, niso sramotili. Se več: 22-članski ansambel je to pot s svojo briljantno interpretacijo in posrečenim izborom repertoarja znova potrdil, da med vsemi slovenskimi amaterskimi ansambli nima enakovrednega tekmeča. - Občinstvo, ki je tokrat tesno zasedlo dvorano Prešernovega gledališča, je nagradilo pevce z viharimi aplavzi. S.

VAJENCI SO OBISKALI DRAŽGOŠE

V počastitev Dneva vajencev je Obrtna zbornica v Kranju povabila k sprejemu 35 najboljših učencev - vajencev v obrti. Udeleženci so se odpeljali v Selsko dolino in si ogledali nekaj tamkajšnjih obratov in zanimivosti. Obiskali so Dražgoše, kjer jim je domačin Lotrič tolmačil potek herojske borbe. Po pogostitvi na Češnjici je zbrane goste nagovoril predsednik zbornice tovariš Urbanc, jim čestital k uspehu in jih nagradil s knjižnimi nagradami.

AERO KLUB JESENICE PRED VELIKIMI PRIREDITVAMI

V počastitev 90-letnice Zvezarne Jesenice pripravlja jeseniški Aero-klub velike prireditve, ki bodo v prihodnjem mesecu. 13. junija se bo pomerilo nad 60 modelarjev iz Kranja, z Bleda in Jesenic, 14. junija bo tekmovaljeval padalcev, 21. junija tekmovaljeval jadrancev, 28. junija pa bo zaključna prireditve, na kateri bodo nastopali modelarji, padalci, jadranci in motorni letalci z Jesenic, Kranja, Bleda, Tržiča in Radovljice.

USPELA AKADEMIJA

V nedeljo, 24. maja so v šoli v Gabrovku priredili akademijo v počastitev Dneva mladosti in 40-letnice KPJ. Imeli so razvite pionirskega prapora, ki je eden najlepših v Poljanski dolini. Pripravili so lep kulturni program.

KRANJSKI DIJAKI ZA ŠPORTNI DAN

Pretekli četrtek so imeli kranjski dijaki športni dan, ki so ga izrabili za izlete. Nekateri razredi so obiskali bližnjo okolico, medtem ko so drugi odšli v Lesce in na Komno. Tretji razredi pa so imeli v soboto ekakurzijo v Rakovo dolino, kjer so si ogledali kraške pojave. rr.

ENOTNOST V DELU, OSNOVNI POGOJ ZA USPEH

(Nadaljevanje s 1. strani) O pripravljavanju tarifnih pravilnikov je bilo rečeno, da jih je večina podjetij v občini že pripravila. Organom za potrjevanje tarifnih pravilnikov je bilo doslej predloženo 34 pravilnikov, od tega so jih potrdili 23, tri so zavrnili, ostale pa še niso pregledali.

Obširno je bilo tudi poročilo o organizacijskih vprašanjih in sprejemanju novih članov v ZK. Trenutno je v občini 1.797 članov ZK. V zadnjem letu, do vključno aprila meseca letos, je bilo novo sprejetih 183 članov, od tega 133 delavcev. Še vedno pa je nezadovoljivo razmerje mladih članov v ZK. V jeseniški občini je namreč preko 3.200 mladincev in mladink, od tega je nekaj nad 2.000 organiziranih v LMS. Samo v Zvezarni je zaposlenih 1.700 mladincev in mladink, od tega je v ZK 101 član. Na konferenci so sklenili, da bodo morali v prihodnje tem vprašanju posvečati več pozornosti. Sprejeli so še vrsto drugih pobud, ki bodo služile kot smernice za nadaljnje delo Občinskega komiteja in osnovnih organizacij ZKS.

Izvolili so tudi nov občinski komitej ter šest delegatov za IV. kongres ZKS, in sicer: Dolfko Boštjančič, Jakoba Zena, Martina Zvaba, Ivka Saksida, Srečka

Pogreb pokojnega ameriškega ministra Dullesa je za nekaj dni ustavil delo v Zenevi. Toda prav ob tej priložnosti je prišlo do nekaterih spodbudnih znamenj za ugoden razplet ženevskega zasedanja. Ob grobu bivšega arhitekta ameriške zunanje politike so se zbrali vsi štirje zunanji ministri, vstevši tudi sovjetskega ministra Gromika. To je bil vsekakor ne-naveden dogodek, kakršnega v dosedanjih praksi hladne vojne nismo poznali. Prav tako pa so tudi nekateri izjave vodilnih sovjetskih državnikov o bivšem šefu ameriške diplomacije Dullesu bile izrečene v zelo pomirljivem tonu. Mikojan in Hruščev sta kljub nekdanjim ostrim kritikam Dullesovih stališč zdaj poudarila tudi pozitivne črte »velikega diplomata«. In kakor prihaja čedalje bolj na dan, je menda prav tvoj in nepopustljivi Dulles v zadnjem času precej spremenil svoje stališče in skušal vplivati na trmoglavje zavez-nike, zlasti na Ardenauerja, in tako približati nasprotujoča si stališča Vzhoda in Zahoda.

Ce mu to ni uspelo za življenja, je morda prav zdaj ob smrti nekje

5. V. REDNEGA ZASEDANJA SKUPŠČINE OZSZ KRANJ

V letošnjem prvem četrtletju VSAR ZAVAROVANEC PO 13 DNI BOLAN

V petek, 29. maja je bilo v Kranju 5. redno zasedanje skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Kranj. Razpravljali so o zdravstvenem stanju zavarovancev in problemih zdravstvene službe, o dodelitvi sredstev za opremo protituberkulozne dispanserja in otroške posvetovalnice na Jesenicah, o nakupu stavbe za potrebe OZSZ v Kranju, o predračunu dohodkov in izdatkov v letu 1959, o programu dela v letu 1959 itd.

V poročilu o zdravstvenem stanju zavarovancev v prvem tromesečju je dr. Premru med drugim dejal, da je pri povprečno 49.188 aktivnih zavarovancih bilo 16.258 zavarovancev 237.697 dni, Če odštejemo 285 porodnic, ki so bile v staležu povprečno 105,2 dni, je bilo 15.973 zavarovancev 207.712 dni ali povprečno vsak 13 dni. V prvem tromesečju 1958. leta je bilo brez porodnic 12.699 zavarovancev 192.612 dni. Letos je bilo torej sprejeto v stalež 3274 zavarovancev ali 25,7% več kakor v istem obdobju preteklega leta in je bilo 15.100 dni ali 7,8% dni več. Na prvem mestu so po številu bolnikov, kakor po številu bolezenskih dni, boleznih dihal s 41,2% vseh v stalež sprejetih bolnikov. Po številu bolezenskih dni sledijo poškodbe pri delu, TBC, poškodb pri delu in izven njega

je bilo 9699 zavarovancev ali 60,7% vseh bolnikov. Ker so po številu na prvem mestu boleznih dihal, bi bila naloga OZSZ, da zainteresira tudi podjetja za ocenitev pogojev in njih postopno odpravljanje in analiziranje vzrokov in pogojev za nastanke boleznih dihal. Ob koncu poročila je dr. Premru podal tudi kratko poročilo o izidu anket glede zdravljenja v zdraviliščih ter o zdravljenju v ambulantah in na domu. Po razpravi je skupščina sprejela sklep o dodelitvi finančnih sredstev v višini 600.000 dinarjev zdravstvenemu domu Jesenice za opremo protituberkulozne dispanserja in otroške posvetovalnice. Za nakup in adaptacijo stavbe OZSZ v Kranju so odobrili znesek 35.000.000 dinarjev, ki naj jih okrajni zavod črpa iz materialnih izdatkov predvidenih po predračunu za leto 1959. Na skupščini so potrdili predračun dohodkov in izdatkov sklada zdravstvenega zavarovanja v višini 1.579.199.000 dinarjev, ki je 18,55% višji od preteklega leta. Na zaključku so potrdili tudi obsežne načrti dela OZSZ v Kranju in njegovih organov za leto 1959, ki med drugim predvideva, da bo komisija za povezavo s podjetji in zavarovanci še v tem letu dvakrat izvedla zbere volivcev-zavarovancev na območju okraja in tako omogočila čim tesnejše sodelovanje z zavarovanci samimi, kakor tudi z njihovimi družinski člani. C. R.

Smeli načrti za preskrbo z mlekom

V petek, 29. maja je bilo v Kranju važno posvetovanje med predstavniki občinskih ljudskih odborov okraja. Pogovorili so se o novem zakonu o stanovanjskih skupnostih ter o uresničevanju teh smernic v našem okraju. Prav tako so govorili o spejemanju tarifnih pravilnikov in o nekaterih stališčih.

Največ je bilo govora o preskrbi z mesom in mesnimi izdelki in še posebej o preskrbi z mlekom v naših delavskih središčih, kar zanima širok krog potrošnikov. Zato nekaj več o tem. Zadnja leta prihaja na trg vedno manj mleka. To povzroča velike težave za normalno oskrbo potrošnikov. Občutno pomanjkanje mleka je predvsem v zimskem času. Vzroke za tako stanje je treba iskati predvsem v odkupnih cenah, ki niso vsklajene z drugimi potrebščinami, v organizaciji odkupa in podobno. Odkupne cene bodo skušali ponekod rahlo dvigniti, druge pa tudi znižati. Znižale bi se v Poljanski dolini, ki je namenjena kot kombinirani rajon, medtem ko je ostali del okraja določen za mlečni rajon.

Hkrati bodo skušali dokaj razširiti število zbiralnic in tako zati večja področja. Prav tako je predvideno večje sodelovanje kmetijskih posestev v proizvodnji mleka in podobno. Občinski odbori bodo morali v tem cilju izdati posebne odloke o maksimalnih cenah mleka. Se preden bodo ti odloki izdani, bodo skušali na zborih volivcev pretrpetati ta vprašanja. V povprečju je predvideno, da se bodo cene mleka rahlo dvignile. To bo morda razloženo v posameznih občinah. Toda nikjer v mlečnem tivno črte »velikega diplomata«. cene z masšobno 3,6% prekorračiti 26 dinarjev poleti in 28 dinarjev pozimi. V kombinira-

nem rajonu pa naj bi te cene prekoračile 22 oziroma 23 dinarjev za liter. Prav tako je v obrambo standarda postavljena skrajna gornja meja prodajne cene, ki v nobenem primeru ne bo smela prekoračiti 37 dinarjev za navadno in 38 dinarjev za ustekleničeno, pasterizirano mleko.

V preskrbi z mesom je predvidena možnost rahle povišave svinskega mesa in večji razpon cen ostalega mesa po kvantiteti. Hkrati so predvideni tudi ukrepi pri izvozi politiki mesa. zlasti pri teletini. K. M.

PABERKI PO SVETU

SESTANEK V ZENEVI Z INCIDENTOM

V času sestanka ministrov za zunanje zadeve štirih velikih sil v Zenevi, je direktorica švicarske pošte tiskala priložnostno pošto, znamenko. Toda znamenka ni imela sreče in jo bodo morali vzeti iz prometa. V tekstu »Sestanek ministrov za zunanje zadeve« v francoskem Namesto »de« je tiskano jeziku je ena črka preveč. »des«.

Nekaj teh znamenj je že prodanih. Te so filatelistična redkost in so zato še dragocenejše.

Toda želeti je, da ta sestanek ne bo zapisan samo v zgodovini — filatelijel

NEPRAVILNA ZASTAVA

Italija je nekdanj kovala srebrnjake po 100 lir. Te je nameravala zamenjati s papirnati denarjem. Ker je bila izklovana majhna količina denarja, je bilo kovanje ustavljenno.

Srebrnjaki po 500 lir, ki so bili dani v promet, so danes vredni — 70.000 lir.

Toda ne zato, ker je toliko vredno srebro, ampak zato, ker je na srebrnikih velika napaka. Na njih je galeja napetih jader, a na jaboru zastava, ki plapolala nasprotno od smeri vetra!

POSTA PROTI GOYI

Uprava ameriške pošte je nasprotovala sodbi velikega španskega slikarja Goya, ki je proglasila njegovo sliko »Odkrita Maja« za pornografijo.

Praktično to pomeni, da bodo morali dopisnice z reprodukcijami te slike velikega Goya plemeniti, namesto da bi jih odposlali naslovljencem.

MARTIN TOMAŽIČ

iz naših krajev

S SLIKARSKE RAZSTAVE V KRANJU

Kranj, 31. maja. Sinoči je bila v Mestnem muzeju v Kranju odprta razstava olj akad. slik. Albina Polajnara. Razstavo tvori 17 del, med katerimi prevladujejo planinski motivi.

Razstavljavec je bil rojen 1924. leta in sodi v mlajšo generacijo slovenskih likovnikov. Likovno umetnost je študiral na Akademiji upodabljalajočih umetnosti v Beogradu.

Polajnara je krajinar s posebnim naglajenjem do upodabljanja planin. Posebna značilnost iz del zadnjega obdobja je ta, da dobiva njegovo impresionistično snovanje prizvok fauvizma. Ljubi drzne barve, ki jih s širokim suverenim zamahom nanaša na platna. Njegova zgodnejša dela imajo tudi nekatere ekspresionistične elemente. — Med

najboljša dela sodijo »Starka«, »Tretje Triglavsko jezero«, »Sedmo Triglavsko jezero«, »Rojstvo zime« itd.

Razstava bo odprta do 12. junija. S.

USPEH JESENISKIH ZELEZARJEV V RAVNAH NA KOROŠKEM

Med prireditve v počastitev 90-letnice Zvezarne Jesenice in 40-letnice KPJ sodi tudi nedeljsko gostovanje jeseniških železarjev — Svobodašev v Ravnah na Koroškem. Združena pevska zbor Svobodašev in Zirovnica sta v nedeljo, 24. maja v Kulturnem domu v Ravnah priredila koncert. Prisrčen sprejem, zahvalni govor in navdušenje občinstva — vse to je dalo priznanje nastopajočim. Koncert je prispeval h kulturnemu sodelovanju med železarskima kraji-ma.

VAJENCI IZ KRANJA IN CERKEJ NA KRVAVCU

21. maja, na dan vajencev, so vajenci Vajenske šole iz Cerkej in Vajenske šole za oblačilno stroko Kranj napravili izlet na Krivavec. Obiskali so tudi vrh Velikega Zroba, kjer se je lani ponesečil vajenec Ivan Stare. V skalo so vzdali spominsko ploščo. S.

DVODNEVNO TABORJENJE NA RUDNEM POLJU

Pred nedavnim je upravni odbor Združenja rezervnih oficirjev Bled sklenil, da bo tudi letos priredil za oficirje v občini

Beleška

KJER DELAŠ — TAM ZIDAJ

Na vsakodnevno delo v Kranj se vozi približno 5000 delavcev in uslužbencev. Podjetja in ustanove plačujejo za te vožnje čez 120 milijonov dinarjev letno!

Ko je predsednik občine Franc Puhar govoril o teh izdatkih na občinski konferenci ZK, je dejal, da to še ni največje zlo. Huje je to, da se ti delavci ne udeležujejo v družbenem življenju niti na vasi niti v podjetju. Rekodkaj se na vaških zborih volivcevo potegujejo za socializacijo oz. napredek na vasi, kajti njihov glavni zaslužek je v podjetju. Razen tega v podjetju le »odbijajo« delovni čas in hitijo domov, tako da jih tudi v delavsko samoupravljanje in druge organe ni moč vključiti kot ostale proizvajalce.

Mimo tega važnega političnega vprašanja se zmeraj očiteje kaže še drugi — urbanistični problem. Taki delavci, zlasti še, ker imajo nekatere ugodnosti v primerjavi z drugimi (cenejšo hrano, drva, stanovanje itd.) v velikem številu gradijo svoje hišice v okolici. Samo letos je v gradnji približno 340 takih hišic. To pa uničuje poljedelska področja, draži oskrbo s komunalnimi napravami, kviri urbanistični izgled okolice in, kar je še najvažnejše: v taki okolici ti delavci ne bodo nikdar postali pravi delavci — proletarci, nosilci delavskega samoupravljanja.

Ostali bodo še naprej nekje v sredini med enim in drugim.

Na ta škodljivi pojav je po mnenju tov. Franca Puharja treba stalno misliti in izrabiti vse možnosti, da se postopoma odpravljaj, kar bo v korist posameznikom in skupnosti. Predvsem naj bi veljalo načelo: kjer delaš — tam zidaj!

-I. c.

Izdaja CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 475 — Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-1-135 — Izdaja ob ponedeljskih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 din

VREMENE

Do 7. junija precej nestalno vreme s pogostimi padavinami. V navedenem razdobju je pričakovati približno 4 dni s padavinami, ostalo bodo sončni dnevi. Padavine se pričakujejo okoli 1. in 2. junija in okoli 5. junija.

LJUDJE IN DOGODKI »DIPLOMACIJA VIL«

zblžal obe strani, ko so za njegovo krsto stopali glavni nasprotniki v današnji svetovni diplomaciji.

Prav tako so se štirje zunanji ministri znašli skupaj v letalu, ko so iz ZDA potovali nazaj v Zenevo. To ni bil samo nenavaden sestanek in prvi te vrste v zgodovini konferenc štirih zunanjih ministrov, saj so razpravljali nekaj tisoč metrov visoko nad Atlantikom, pač pa je bil tudi začetek sestankov za zaprtimi vrati. Takoj po prihodu so štirje ministri nadaljevali s to prakso, ko so se sešli v vili britanskega zunanjega ministra brez obeh nemških delegacij.

Zenevska konferenca je tako prešla v obdobje zoženih četvernih razgovorov brez prisotnosti nepoklicanih. Javnost je tako prepričana zgolj uganbenim. Toda čeprav so zdaj dnevni red v »diplomaciji vil«, kot jo že imenujejo nekateri opazovalci, stvar tajnosti, večina vendarle meni, da za zdaj še vedno prevladuje berlinsko vprašanje. Počasi pa se postavlja tudi vprašanje konference na najvišji ravni. Prav zdaj, v tem ob-

dobju zasedanj v Zenevi, so se menda štirje ministri spomnili, da je pravzaprav njihova osnovna naloga, da utroje pot šefom vlad do konferenčne mize. Zato se že čedalje bolj slišijo glasovi, da bo do te konference prišlo že letos in to bržkone v jeseni. Nekateri pa vedo celo povedati, da bo to v septembru. Za zdaj je še vprašanje, kje naj bi bila konferenca, ali v Zenevi ali na Dunaju, omenjali pa so tudi še San Francisco. Toda čas in kraj sta pravzaprav manj važna, dosti teže bo določiti vsebino in podlago za razgovore »najvišjilhe«.

Prav to pa je za zdaj glavna naloga štirih zunanjih ministrov v Zenevi. Ali bodo to dosegli za zaprtimi vrati zasebnih vil ali v dvorani Palače narodov, na večerjah in kosilih ali na uradnih razgovorih in pogajanjih — je konec koncev njihova stvar. Važno je le, da bodo našli sporazumno pot, ki bo omogočila sestanek na najvišji ravni, in tako zagotovili nadaljevanje miroljubnih naporov za reševanje perečih mednarodnih vprašanj.

Prav zdaj, v tem ob-

Neurejeni prevozi velika ovira za boljšo preskrbo z zelenjavo

V zadnjem času so se naše gošpodnje upravičeno pritoževale zaradi pomanjkanja zelenjave in nekaterih drugih živil. Dlje že ni moč dobiti korenjčka, peteršilja in nekaterih drugih stvari. Hkrati pa so se ponekaj pritoževali zaradi nekvalitetnega blaga.

Ko smo o vzrokih za to vprašali v podjetju Sadje v Kranju, ki je edino tovrstno podjetje v našem okraju, so nam povedali, da je prvi problem prevoz. Precejšnje količine sadja in zelenjave morajo uvažati iz daljnih krajev (iz Beograda — Pančevački Rit in iz Makedonije). Povprečno potuje blago iz Beograda po 3 dni in iz Makedonije 4 dni; zato prispe blago čisto pokvarjeno.

Celotna preskrba s sadjem in zelenjavo letos sloni na pogodbah. Podjetje Sadje se je moralo občanom obvezati s pogodbo, da bo redno oskrbovalo maloprodajne trgovine na njihovih področjih. Hkrati pa si je podjetje zagotovilo potrebno blago s pogodbami s proizvajalci — s kmetijskimi zadrugami, posestvi in poslovnimi zvezami. Tako bi, pravniško oziroma uradno gledano, stvar morala lepo teči. Toda vse ni tako.

Letos je na Primorju dokaj slabša letina — do 40 odstotkov. Češnje iz koprškega so zaradi dežja

slabe, malone neprimerne. Obveznost iz pogodbe v teh primerih ne more zadostiti potrebam.

Hkrati pa se letos kaže v Makedoniji izredno bogata letina. Zato bo treba pogodbo s proizvajalci na Gorenjskem, v Primorju in drugod poiskati vire na jugu, čeprav je tu s prevozi težje.

Istočasno pa je oskrba s tem blagom v naših krajih zelo preta tudi zaradi prodajnih prostorov. Marsikje so prodajalne neprimerne in še poslabšajo način oskrbe s tem blagom.

Za zboljšanje turizma na Jezerskem

Medtem ko so na Jezerskem priprave za napeljavno javne razsvetljave že v teku, pripravljajo tudi asfaltiranje republiške ceste. Skozi Jezersko bo potekala asfaltirana cesta v dolžini 800 metrov, kar bo mnogo pripomoglo k lepšavi kraja in pospešanju turizma. Pred dnevi so bili na Jezerskem strokovnjaki, ki so pregledali teren zemeljskega dna, da bi ugotovili, če je le-ta primeren in sposoben za ureditev umetnega jezera.

Regulirali bodo potok Jezernica. Strugo potoka bodo poglobili in utrdili. Istočasno bodo regulirali tudi nekaj hudournikov in pritokov Jezernice. Povečali bodo gostinsko podjetje Dom na Jezerskem.

Izbira na trgu večkrat ne zadošča povpraševanju

Hkrati pa, kar se prevoza tiče, je še težava z razvozom po samih trgovinah. Podjetje Sadje doslej nima primernih prevoznih sredstev. Ima dve skladišči; v Kranju in na Jesenicah. Iz kranjskega skladišča bi morali vsako jutro redno odpeljati 3 tovornjaki: proti Kamniku in okolici, proti Trzinu in Radovljici do Kamne gorice ter en kamion v Skofjo Loko in Poljansko dolino. Iz jeseniškega skladišča pa bi morali dnevno oskrbovati malo-prodajne trgovine na Bledu in v Bohinju ter na drugi strani gornjesavsko dolino do Planice. Toda dogaja se, da ti kraji niso redno oskrbovani. To iz preprostega vzroka, ker nimajo svojih tovornjakov. Upajo, da jih bodo že to pomlad dobili.

Kje je ceneje?

Cene raznih obrtnih storitev so v raznih krajih dokaj različne. Te razlike nastajajo kot posledica prostega trga v ponudbi in povpraševanju. Hkrati pa precej vpliva na oblikovanje cen tudi pomoč oziroma politika lokalnih oblasti do teh dejavnosti.

Kakšne so bile razlike povprečnih cen v nekaterih mestih za enako delo, nam kažejo tile podatki statističnega pregleda Slovenije za mesec januar:

Navajamo po vrsti cene, in sicer najprej za Kranj, zatem za Ljubljano, Celje, Novo Gorico, Maribor, Mursko Soboto in Novo mesto.

Delo moške volnene obleke: 3640, 4500, 4781, 3800, 4500, 3500 in 3268 dinarjev. Delo moške srajce: 440, 400, 540, 450, 360, 351 in 740 dinarjev. Delo ženske obleke: 1200, 2000, 2200, 1100, 1800, 1342, 1634 dinarjev. Podplatenje moških čevljev: 700, 690, 850, 950, 700, 510, 660. Britje s kolonsko vodo, brez pudra: 30, 30, 40, 40, 35, 40, 38. Trajna vodna ondulacija (hladna): 800, 900, 802, 900, 900, 900, 835 dinarjev.

Med sedmimi važnejšimi mesti Slovenije se Kranj rahlo odlikuje z nižjimi cenami. Najceneje (na prvem mestu) je v Kranju vendarle samo trajna ondulacija. Na drugem mestu (za Novo Gorico) je Kranj s ceno izdelave ženske obleke, na tretjem mestu pa je s podplatenjem čevljev in z izdelavo moške obleke.

Proslava »Dneva letalstva« v Lescah Mladi so poleteli v sinje višave

Vsako leto 21. maja — na Dan jugoslovanskega vojnega letalstva — priredi letalski center v Lescah pri Bledu mladinsko proslavo v počastitev Dneva mladosti. Proslava, ki je bila združena z otvoritvijo Letalske šole pri ALC, je bila letos zaradi mladinskega festivala »Bratstvo-enotnost«, ki je bil od 21. do 24. maja v Kranju, preložena na 28. maj.

Vso pot v avtobusu sme bil ne- strpen. »Začetek proslave ob 9. uri« piše na vabilu. Kazalca na uri (ki sicer včasih tudi prehitveva ali zaostaja, menda se ravna po vremenu?) sta kazala že pol desetih, ko sem izstopil v Lescah.

»Se še ni pričelo?« sem vprašal Jožefa, ki se je naveličano sprehajal med množico otrok pred komandnim stolpom.

»Čakajo lepšega vremena. Menda bo začetek ob desetih.« mi je po- jasnili.

Prišel sem torej pravočasno. Oziroma točneje: 15 minut prezgo- daj.

»Otvorjam proslavo ob Dnevu letalstva... O razvoju in nastanku slovenskega letalstva bo govoril rezervni podpolkovnik Branko Kobal... Opozorjamo reditelje, da obdrže red na letališču...«

Za nekaj minut je sonce poku- kalo izza oblakov, pa se spet hitro skril. Mirko je preklinjal veter, ki mu je mršil lase. Jadralski letalci se zaskrbjeno ozirajo v nebo.

V komandnem stolpu je živahno. Upravnik letališča Marjan Kokot pozdravlja goste, med katerimi vidim direktorja Uprave jugoslovanskega civilnega letalstva iz Beograda Batriča Jovanovića, načelnika gradbenega oddelka Uprave jugoslovanskega civilnega letalstva Ing. Miloša Lukiča in načelnika Sveta za šolstvo OLO Kranj Jožeta Varla.

»Jadralski letali »Roda« in »Cau- ka« naj se pripravita na polet. Pri viti Silvo Orožim.« Glas napo- vedovalca je spet utihnil.

»Roda« čaka na start. Vmesne točke izvajajo modelarji.

»Imate tremo?« vprašam pilota, trdno privezanega na sedež. Opa- zumem njegov obraz in iščem na njem sledove nerazumevanja ali morda strahu. Namesto tega pa vidim samo zdojločasen nasmeš in popočno mirnost.

»Navajen sem praznine pod se- boj, letenja in gunganja, mi po- reče in se mi nasmehe.

Sele pozneje sem zvedel, da je bil to Jože Kus, »star maček« (star in izkušeni kot jadrlec, sicer pa še mlad). Po poklicu je tehnik v jeseniški Železarni, privatno pa učitelj jadrana - amater. V eni poznejših točk je izvajal na ja- dralnem letalu »Jastrebe drzne lo-

niso mnogo zalegla. Pogled na le- tališče po končani prireditvi je kaj slabo pričevalo za vse šole: podrti ograja, vse polno papirč- kov, blato in trava v restavracij- ji...

»Grozno!« vzdihne upravnik leta- lišča tovariš Kokot, ko se iz ko- mandnega stolpa zagleda preko zelenega travnika, posejanega z be- limi papirji...

Za jadralskimi letali in modelarji so prišla na vrsto motorna letala. Skupinski let na letalih »Aero-2« sta izvedla mlada pilota Silvo Orožim in Jože Celar.

»Silvo je naš najaktivnejši član.« mi pove upraviteljica Le- talske šole Nada Novakova. »Je učitelj jadralnega letenja, ima že

»Roda« pred startom. Na desni je Jože Kus, učitelj jadralnega letenja

opinge.

Marko zamahne z belo zastavico, jeklena vrvi se nategne, »Roda« zdrsi po letališču, se dvigne in od- klopi ter zajadra nad gledalci. Preko 2000 glav spremlja njen let. Prišli so učenci in dijaki vseh šol kranjskega okraja.

Stalna opozorila po zvočniku, naj reditelji obdržijo red na letališču,

srebrni C, neutrujen pa je tudi kot motorni pilot.

»Kakšni so pogoji za srebrni C?« vpadam z vprašanjem.

»Kandidat za srebrni C se mora od višine, ko se odklopi od mo- tornega letala, povzpeti še 1000 m visoko, imeti mora 5 ur prostega leta in preleteti 50 kilometrov. To je na primer pri naš razdalja Zi- rovnica — Ljubljana. Letos sta po- goje za srebrni C opravila že dva mladca: Silvo Serafin in Fortu- nat Orehek. Serafin je vse pogoje opravil v dveh dneh, kar je svo- jevrsten rekord.«

Silvo in Jože sta v nizkem po- letu preletela letališče, se v strm lemem zavoju dvignila, po- letela v krogu nad Zirovnico in pristala. Prijetno utrujena se potem kar nista mogla ločiti od svojih ljubljencev. Posedela sta ob njih in se pogovarjala...

Spet zaslišim glas zvočnika: »V zadnji točki programa današnje proslave bo iz letala »PO-2« sko- čila Ivanka Jelenc iz Bistrice pri Kranju. Drugi skok zaradi slabega vremena odpade!«

»PO-2« se dviga. Vedno više. Potem zakroži nad letališčem, zmanjša hitrost. Na krilu se po- javi teniška točka, odskoči, padalo se odpre, Ivanka binglja z noga- mi... in po nekaj sekundah pri- stane, vsa nasmejana...

»Kako se počutite?«

»Odlično!« mi odgovori in zlega padalo.

»Pri kakšni višini ste odskočili?«

»Pri približno 600 metrih.«

Letališče je spet prazno in mir- no, le pred hangerjem še vedno postajajo mladi piloti in jadralski njihove misli pa so tam nekje v višinah, nad prelepo Gorenjsko...

A. TRILER

naš razgovor

Pred republiško revijo pevskih zborov

Zveza Svobod in prosvetnih društev Slovenije, OLO Kranj in DPD Svoboda - center Kranj prirejajo v počastitev 40-letnice KPJ in SKOJ »Re- vijo pevskih zborov Slovenije«, ki bo 7. junija v Za- družnem domu na Primško- vem. Za revijo je med slo- venskimi pevskimi ansambli že dlje veliko zanimanje. Pri- javljenih pa je 23 ženskih, moških in mešanih zborov. Zbori so skoraj iz vseh več- jih krajev Slovenije: Ljublja- ne, Maribora, Celja, Kranja, Novega mesta, Jesenic, La- škega, Trbovelj, Ptujja, Nove Gorice in Hrastnika.

Pred revijo smo imeli kratek telefonski razgovor s pe- vovodjo Združenega pevskega zbora DPD Jesenice ter DPD Svoboda Zirovnica, Poldom Ulaga.

Zakaj se bodo Jeseničani na reviji predstavili z zborom, ki ga sestavljajo pevci z Jesenic in iz Zirovnice?

»Zadnje čase za vokalno glasbo na Jesenicah ni bilo pravega zanimanja. Navduše- ni mladi pevci iz Zirovnice so ostali sami — brez pevovodje. Skratka, v obeh krajih je bi- lo občutiti močan padeč kva- litete. Izhod je bil v tem, da z združenimi močmi vseeno se- stavimo pevski zbor, s kate- rim bi se železarske Jesenice lahko uvrstile med ostale zbere Slovenije.

Prihodnost pevskega zbora na Jesenicah bo vsekakor lepša. Ustanovili smo mla- dinski zbor na gimnaziji, kjer bomo mlade moči zainteresi- rali in vzgojili v dobre pev- ce.«

So Jeseničani že kdaj so- delovali na reviji slovenskih pevskih zborov?

»Že, in sicer na prvi revij- ji, ki je bila lani prav tako v Kranju.«

In kakšen je bil uspeh?

»Revija nima značaja tek- movanja, temveč je njen na- men popularizirati zborovsko petje med širokimi množica- mi. Razen tega ima tudi na- men, prikazati kvaliteto stop- njo slovenske zborovske kul- ture.«

S katerimi pesmimi bodo nastopili v Kranju združeni pevci z Jesenic ter Zirovnice?

»Kot vsak drug zbor, bo tudi naš zbor dve pesmi: Oskarja Danona »Kozaro« in Emila Adamiča »Zapuščena.«

Ste imeli za nastop daljše priprave?

»Posebnih priprav za revij- so slovenskih pevskih zborov nismo imeli. Temeljitje pa smo vadili za nastop na okraj- ni reviji in še poprej za na- stop na občinski reviji. Za- radi uspeha na okrajni reviji, nas je Zveza Svobod predla- ga, da nastopimo tudi na re- lahko uvrstile med ostale zbere Slovenije.

B. F.

Ozka ulica naše lesne industrije

PRAVI NEREDI

Vsak dela po svoje. Vsak po svoje išče tržišča, analizira potrebe, uvaja serijsko proizvodnjo, a končno — ne izdelujemo niti tega, kar nam nujno potrebujemo

Približno tako je bila ocena naše lesne industrije pred okrajnim ljudskim odborom. Zato so imenovali posebno komi- sijo, ki naj to prouči.

O problemih lesne industrije in o sugestijah za bodoče je več mišljenj. Inženir Pavel Olip iz »Jelovice« v Škofji Loki je poslal naši redakciji tudi daljši prispevek, iz katerega poz- vevamo nekatere ugotovitve.

Lesna industrija je sicer v našem okraju važna že iz tega vidika, ker zaposluje 10% vseh zaposlenih in ker daje letno skoraj pol milijarde deviznih dinarjev, z izvozom čet- rtilno celotne industrije.

Glavna slabost pa je v tem, da je ta industrija preveč razdrob-ljena. Vsako podjetje, vsak obrat dela nekaj svojega. Hkrati je tu stvar nizke produktivnosti, slaba tehnična in organizacijska pripra-va, nepopolno in neekonomsko iz- koriščanje zmogljivosti, pomanjka- nje osnovne surovine in podobno.

Pred vojno je bila na Gorenj- skem razvita pretežno le žagarska obrt. Skupno je delovalo 36 žagar-

skih obratov in nad 100 venecijank, kjer so letno razžagali najmanj 174.000 kubičnih metrov hlodovine. To je 60% več kot jo ima žagar- ska dejavnost danes na razpolago. Skoraj vsak lesni trgovec pa tudi večji posestniki so imeli žagarske obrate ali pa venecijanke.

Na takih razdrobljenih tleh se je začela razvijati današnja lesna in- dustrija. Stihijsko, brez predhod- nih študij o surovinski bazi, brez misli na rentabilnost so ob žagah nastajali obrati in tovarne. V do- kaj nepravilno smer je zavedla lesno industrijo tudi znana gospo- darska blokada, ko je levji delež pri ustvarjanju deviz slonel na iz-

vozu žaganega lesa. Lesna, pred- vsem pa žagarska industrija je zla- sti takrat dala velik prispevek k utrditvi našega gospodarstva. Ni pa uspela usmerjati in organizirati svoje lastne proizvodnje na prin- cipih sodobne tehnične in ekonom- ske predelave. Vsako izmed pod- jetij je hotelo in skušalo proizva- jati vse in s tem nekako slediti vsako za sebe konjunkturi, ki je nastala enkrat za zabejo, potem za galanterijo, pozneje za pohištvo in podobno. Vsa ta peštra proizvodnja pa ni bila zasnovana niti nar- črtno niti solidno, kar se danes hudo maščuje.

V pogledu finalne predelave je stanje še toliko bolj zapleteno, ker niti posamezna podjetja nimajo jasne razvojne perspektive. V več- čini kolebajo od artikla do artikla, uvajajo neke nove izdelke, pa jih spet opuščajo itd.

Danes je v okraju kar 10 lesno- industrijskih podjetij ter 6 lesnih obratov v sklopu kmetijskih za- drug in gradbeništvu. Toda to še ni vse. Še zmeraj so tendence pre- raščanja nekaterih obrtnih podje-

tij v koncept razdrobljene, nein- dustrijske »industrije«. Celo kme- tijske zadruge, poslovne zveze in občine z obstoječimi izrazito ža- garskimi obrati skušajo napraviti manjše pol obrtne in pol industrijs- ke delavnice brez jasnejše raz- vojne perspektive.

Kako je razdrobljena današ- nja dejavnost lesne industrije, kaže že samo nekaj teh podatkov, da žagan les proizvaja še vedno 13 obratov, zabejo izdeluje 10 pod- jetij, ladijski pod 8 podjetij, stavb- no pohištvo 7 podjetij, sobno po- hištvo 4 podjetja, galanterijske in podobne izdelke 6 podjetij itd. Če k temu še dodamo, da v posamez- nih podjetjih dela na proizvodnji posameznih navedenih izdelkov največ 60 delavcev, pa tudi samo 4 delavci, potem je zelo razumlji- vo, da pri taki drobnosti proizvodnji ne more biti govora o učinkoviti tehnični pripravi, niti o serijski in industrijski proizvodnji v pravem pomenu besede.

Rešitev iz te ozke ulice ni samo v tem, da bi brž specializirali pod- jetja kot celoto. Toda s tako spe- cializacijo bi lahko začeli vsaj po obratih v sklopu podjetij. Posa- mezni okraji so pretekla leta že postavili okvirne temelje za razvoj lesne industrije. Tako za dolenski bazen gradijo specializirano tovar- no vezanega lesa in furnirske em-

balaže. V mariborskem okraju so postavljeni temelji za moderen kombinat v Limbušu, v Gorici se je uveljavila tovarna pohištva itd.

Ne bi bilo smotno, da bi v na-šem okraju z visoko razvito in- dustrijo, ne upoštevati dovolj lesne akumulativne, kot so nekatere dru- ge dejavnosti. Logično je, da ima lesna industrija v našem okraju svojo tradicijo iz preteklosti in tudi možnost razvoja v prihodnje. To že potrjuje ugotovitev, da je na našem področju več kot 100.000 prostorninskih metrov iglavcev (petina v Sloveniji) in 2500 delav- cev, ki so bolj ali manj specializi- rani ali usposobljeni za lesno in- dustrijo.

Med prvimi koraki usmerjevanja lesne industrije bo verjetno kazalo zmanjševati zmogljivost žagarskih obratov, v sporazumu s podjetji bo treba čimprej določiti izdelke, na katere naj bi se posamezna pod- jetja usmerjala, omejevati bo treba rast te dejavnosti z zaposlovanjem novih delavcev, proučiti možnost kemične ali polkemične predelave lesa itd.

Na osnovi teh misli bi bilo treba začeti. Seveda bo potrebno sodelo- vanje z Republiškim zavodom za gospodarsko planiranje in drugimi organi.

Iz spominov Leona Pintarja - najhitrejšega Jugoslavana

Ce bi pogledali v osebno izkaznico najhitrejšega jugoslovanskega motorista, nam generalije ne bi posebno mnogo povedale. In vendar...

Leon Pintar, star 27 let, mehanik, doma iz Hrastja pri Kranju, srednje visok, plavalas, oči... — Ostalo nas ne zanima. Tisto, da je naš najhitrejši dirkač - motorist, v osebni izkaznici ni zapisano.

No, ostalo nam bo povedal sam, saj je zgovoren fant.

»Menda sem imel deset let, ko so me zamikali motorji. Sprva po božna želja, da bi imel svoj motor, se mi je uresničila, ko sem bil star 17 let. To je bil 98 ccm DKW. Z njim sem se trikrat odpravil na dirke. Seveda uspeh, ki sem ga dosegel, ni bil posebno spodbuden. Kaj bi z motorjem, ki gre počasneje kot današnji moped.

Ko sem se vrnil od vojakov, me veselje do motorjev ni minilo. Tistega leta sem na dirkah v Kovečju prvič uspel. Potlej se je zataknilo, kajti na dirkalnih progah so se pojavljali novi stroji, ki jim s svojim starim modelom nisem bil kos. To je bilo 1954. in 1955. leta.

Strast do motorjev in vrtoglavi hitrosti me je z neugnanostjo gnala dalje. Leta 1956 sem dobil službo v tovarni TOMOS v Koprju. Imel sem smolo, kajti že prve dni sem padel z novim motorjem. Nisem bil vajen tako močnih in živih strojev. In posledica: za nekaj časa sem izgubil zaupanje predstojnikov. Avgusta 1956. so me poslali na dirke v Podutik pri

Ljubljani. V kategoriji motorjev do 250 ccm sem zasedel tretje mesto. Takoj zatem je sledila dirka na Ljubelj. Smola me je spremljala že pri treningu. Na nekem ovinku me je vrglo s ceste. Z motorjem vrod sem pristal v skalah. Rezultat moje vneze: zlom ključnice in pretres možganov.

Kmalu po tistem sem odšel na blejsko alpsko vožnjo. Proga je bila dolga 380 km in prav nič ne pretiravam, če pravim, da je bila to zame krvava pot. Podil sem se za nekim izkušenim avstrijskim dirkačem in pri tem šestkrat padel. Sem imel pač premalo izkušenj. Glavni uspeh te dirke pa je bil v tem, da sem začel razmišljati o tehnični vožnji.

Potlej so se začeli nizati uspehi. Na državnem prvenstvu v Kragujevcu 1956. leta sem se srečal z nepremagljivim Popovičem. Obšlo me je malodušje in vendar... Tistikrat sem zasedel prvo mesto v kategoriji motorjev do 250 ccm in postavil najboljši čas dneva. Poslej sem užival v tovarni TOMOS, kot nepogrešljiv dirkač, neomejeno zaupanje.

Nato spet uspehi. Na ocenjevalnih in hitrostnih dirkah v Ljubljani 19. novembra 1956 sem odnesel tri pokale. Poslej ni bilo dirke, kjer ne bi zmagal.

Zelja, da bi živel v domačem kraju, me je zvalila iz Koprja. Odšel sem v Kranj. Od leta 1958 dalje vozim za AMD Kranj. Dali so mi 250 ccm Pucha. Predelal sem me poslali na dirke v Podutik pri

Igra s smrtjo

Pa dovolj podrobnega naštevavanja. Naj zadošča to, da sem se od 1957. leta do danes udeležil blizu 35 dirk.

Na vprašanje, koliko odlikovanj si je priboril, je brž zračunal:

»87 odlikovanj — od tega 34 pokalov, 13 plaket in 40 diplom. Potolkel sem 17 rekordov proge. To

je vsekakor lep uspeh tudi za moj stroj. Na letošnjih dirkah v Portorožu so ugotovili, da zmoro brzino 160 km na uro.

»Kateri uspehi se vam zde najpomembnejši?

»Predvsem trije. Na lanskih dirkah na Ljubelju sem postavil absolutni državni rekord. Se pomembnejši pa je uspeh, ko sem na lanskih mednarodnih dirkah v Opatiji v mednarodni konkurenci 28 dirkačev zasedel peto mesto. Uspeh je toliko pomembnejši, ker sem startal s serijskim Puchovim motorjem med specialnimi stroji. Tudi z letošnjimi dirkami v Portorožu sem zadovoljen. Zasedel sem prvo mesto, postavil rekord proge in dosegel najboljši čas dneva.

»Se spominjate kakšnega posebno razburilivega dogodka z dirk?

»Razburljiva je sleherna dirka. Posebno v spominu pa mi je ostala vožnja na lanski mednarodni dirki v Opatiji. Takole je bilo:

Start motorjev do 250 ccm. Vozači so se razvrstili v šest vrst. Ker se nisem udeležil treninga, so me uvrstili v zadnjo vrsto. S tem so mi vzeli zadnje upanje na uspeh. Kako naj se prebijem skozi pet vrst izkušenih dirkačev s specialnimi dirkalnimi stroji. Polotilo se me je malodušje.

Zaigrala je državna himna in takrat me je obšla želja, da bi imel boljši motor, s katerim bi lahko uspešneje zastopal državne barve. Misli so se mi porazgubile in pogled mi je odtaval na morsk gladino. Pozabil sem na start. Ključje pa je hotelo, da sem pogledal predse prav v trenutku, ko

je starter zamahnil z zastavico. Zares ne vem, kako je bilo potem. Vžgal sem stroj in planil naprej. Tik ob pločniku sem se prebil mimo vrst vozačev. Skrajnega v prvi vrsti sem celo nekoliko odrinil. Znašel sem se sredi prazne proge. Skoraj nisem mogel verjeti, da vodim.

Dirjal sem kolikor so dopuščali ovinki in strmina. Dokler nisem pripeljal v ravnino, mi ni bil nihče kos. Podzavestno sem poslušal rjovenje strojev za svojim hrbtom. Pripeljal sem v ravnico. Stroj je pod polnim plinom zatulil in požiral kilometre. 160 km na uro. Večje hitrosti stroj ni zmogel.

Grmenje za menoj je naraščalo. Mimo mene je pihnil italijanski dirkač Rochi. To je bilo v prvem krogu. V ravnici med Reko in Opatijo me je prehitel češlovak Stasny. Prehitel me je z blazno hitrostjo. Obšel me je občutek, da stojim.

Privijal sem ročico za plin in si vroče želel, da bi imel hitrejši stroj. Potlej sta me prehitela še dva vozača. Bil sem peti in to mesto sem hotel obdržati do konca.

Vozil sem dvanaesto in zadnjo rundo. Nenadoma je za menoj spet zatulilo. »Se nekdo me prehitel!« me je spreletelo. Ceprav sem se bližal ovinku sem tvegal večjo hitrost. Bom zmogel ovinek pri tolikšni hitrosti? Nizko sem se nagnil, tako nizko, da so kolesa spodsnila celo na asfaltu. Padel sem. Takrat je švignil mimo mene Stasny, ki me je prehitel za en krog. Še preden so mi priskočili na pomoč, sem jo že ubral za Stasnyem. Poslej me ni prehitel nihče več. Bil sem peti in za seboj pustil 23 vozačev.

»Se med vožnjo kdaj spomnite, da bi vas utegnila doleteti nesreča?

»Kadar se prebijam ali skušam vozaču uteči, ne utegnem razmišljati o tem. Drugače pa je, kadar vodim. Takrat se vedno spominim, kako bi bilo, če bi mi razneslo stroj. Menda ne bi imeli kaj prida pobirati. Predvsem morate upoštevati, da dosegam s serijskim strojem pretirane hitrosti. Material se utruji, ob pretirano visokih temperaturah postane krhek in...»

Pintar je umoknil. Očividno ga ni več mikalo govori o tem, česar se podzavestno boji. Morda je zla slutnja...

Mnogo je še pripovedoval ob najinem srečanju — preveč, da bi mogel vse napisati. — Ko sem bil sam, sem razmišljal o tem, čemu kažejo za tega tako uspešnega vozača, tako malo zanimanja. Mar mu ne bi mogli dati specialnega dirkalnega stroja, s katerim bi dosegel še večje uspehe. Konec koncev gre tudi za človeško življenje. Kaj bi bilo, če bi se ob neki priložnosti uresničila njegova bojazan — če bi mu stroj v resnici razneslo. Morda bomo šele tedaj začeli razmišljati o tem, da bi Leon Pintar v resnici potreboval boljši stroj. Konec koncev nima pogodbe s smrtjo.

S. S.

Ob 40-letnici KPJ

Po stezah partizanske Jelovice

DRAMA

na Mošenjski planini

Ko bomo letos, 4. julija zjutraj, v okviru množičnega pohoda krenili na Jelovico z 9 plati, bodo šli nekateri tudi čez Mošenjsko planino. Velika, na pol lesena kočica z ograjo naokrog, prijazna ravnica z mehko travnato blazino, krog nje visok gozd, ki diši po smoli — vse to nehote poraja željo po oddihu.

Tik nad kočjo, na mali vzpetini, je majhen spomenik. Njegov kratak napis, morda pa tudi nekateri preživeli borci, bodo ob tej priložnosti obudili spomin na pretresljivo dramo, na herojski boj skupine borcev, ki se je tja začela 13. januarja 1942.

Iz dražgoških pogorišč se je šlo kadilo. Cankarjev bataljon se je bil umaknil na Jelovico. Bil je hud mrz in pol metra snega. Ustavili so se v koči na Kališniku. Toda za vse ni bilo prostora. Hkrati je bilo treba poskrbeti za varnost... Zato je krenil en vod na Mošenjsko planino. Zaščiti je bataljon s severne strani. V tamkajšnji koči so do smrti utrjeni iz izmučeni borci našli udobna ležišča. Misel, da so daleč od doline in sovražnika, da so v nedrhih tihe Jelovice, ki jih skriva in brani z debelim snegom in neprehodnimi gozdovi, vse to je borce umirilo in tisti, ki niso bili dodeljeni za stražo, so utonili v globokem spanju.

Bilo je ob eni uri popoldne. V koči je bilo tiho. Vsak čas so čakali zameno s Kališnika. Nekateri so pravkar občudovali lepo zimsko sonce. Iz gozda se je usulo nekaj dolgih rafalov. Padle so prve žrtve.

Z gornjega dela lesene kočice so se borci tako zatekli za tanke zidove okrog peči in štedilnika. Krogle so naluknjale lesene stene kot rešeto. Prvi borci so se spiazili iz kočice in začeli streljati proti Nemcem.

Med 60 borci, ki so bili tam, je bilo tudi nekaj žensk brez orožja. V koči so zastokali prvi ranjenci. Zanje je bilo treba najti zaklonišče.

Kje? Nekje so staknili kramp. Biček se je lotil stene, ki je ločila hlev. Prebil jo je. Tjaksaj so znosili ranjene, in ženske so jih obvezovale.

Boj se je nadaljeval. Rezka povelja nemških oficirjev so odmevala z roba zasneženega gozda. Vmes pa povelja partizanskih voditeljev. Bombe in rafali so jemali sluh. Nemci so se z vrhne plati močno približali koči. Tam stoji danes spomenik. Z bombami so

SPOMENIK BORCEM

V vasi Kališe v kamniški občini, na bivši kranjsko-štajerski mejli, so v nedeljo, 24. maja odkrili spomenik padlim borcem in talcem. Sodelovala je godba »Solidarnosti«, okoliška prosvetna društva pa so priredila kulturni spored.

hoteli zažgati kočjo in z ognjem uničiti partizane, ali pa jih pristiliti, da bi zapustili varno kritje in prišli pred cevi strojnica. Ni se jim posrečilo. Partizani so jih potisnili nazaj proti gozdu.

Med herojskimi branitelji v koči se je dogajala tragedija. Ranjencev je bilo vedno več. Napoli zmurnjeni, krvaveči so stokali v hlevu. Zene so jokale.

»Ustrelite me! Ne pustite me Nemcem! Rešite me trpljenja!«

Tako je ječal nekdo, ki je bil ranjen v glavo in se mu je zmrznil um. To so zahtevali tudi nekateri drugi ranjenci. Dogovorili so se tudi, da sotovariši nobenega ranjenca ne pustijo živga v sovražnikove roke, če ga sami ne morejo rešiti.

Izvršitev te tragične medsebojne obljube so zahtevali trije hudo ranjeni. Rotili so sotovariše, naj izpolnijo obljubo. To se je tudi zgodilo. To so bili najpretrpljivejši, najtežji trenutki tistega zimskega dne v temni koči, vmes pa lajanje strojnica in eksplozije bomb.

Borci so iskali šibke točke obroča. Prebili bi se. Šest strojnica in številne puške so merile proti sovražniku, kjer se je preveč približeval.

Kje bi se prebili? Kje je rešitev?

Upali so še na noč, na temo. Toda z nočjo se je nad jelkami prikazal mesec z izdajalsko svetlobo. Nemci so v bleščetem snegu opazili vsakogar, ki je zapustil kočjo. Brž so streljali in padale so nove žrtve.

Bila je polnoč. Polnih enajst ur nepretrgane borbe. Vztrajati v koči je pomenilo — smrt.

Ven iz obroča! Živi ali mrtvi! To edino tiho upanje je zbralo borce okrog Pečnika. Pognali so se v sneg. Znova so zaregale nemške strojnice. V sneg so se zvalili novi ranjenci.

Umaknili so se.

Drugo pot je našel Biček. Zevnil so na spodnjo stran kočice. Ura je bila dve po polnoči. Tiho in neopazeno so si začeli utirati pol med snegom. Tiho, brez besed, sklonjeni, vsak trenutek pripravljeni na boj — na smrt, so se pomikali čevlji za čevljev.

In — čudo! Jih mar niso opazili? Mar čakajo, da jih dobijo na boljši strel, da jih obkolijo, da jih zajamejo žive! Take misli so se borcem vsiljevale in niso mogli verjeti, kako so končno prišli iz obroča.

Ko so Nemci drugo jutro vdrili v kočjo, so bili razočarani. Na bojišču okrog kočice in v hlevu so našli samo 11 mrtvih. Nikjer drugih, živih partizanov!

Zažgali so kočjo in vrgli v ogenj trupla enajstih junakov.

Tako je končala ena najtrših borb v osrčju Jelovice.

K. M.

Dan mladosti so tudi malčki iz vrtca »Tugomir Vidmar« v Kranju lepo proslavili. Pred mamicami in drugim občinstvom so se pokazali kot jagode, murnčki, polčki in petelinčki. Tudi v narodnih nošah so se predstavili, lepo zapeli in zaplesali.

Na sliki: zaskrbljena marjetica.

VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

Cvetje za osvoboditelje

197

Potem je prišel dan, za katerega je v letih borbe dalo mlada življenja toliko najboljših. Ljudje so dvignjenih glav, s solzami veselja in z radostnim smehom pozdravljali osvoboditelje, ki so prišli med nje ponosni, okiteni s pomladanskim cvetjem. Partizanske zastave, na katerih so svetle zvezde svobode, so prinesle mir in prostost. Svobodo!

198

Skozi našo deželo so se valile trume Nemcev in njihovih pajdašev, ki so hoteli pobegniti preko mej dežele, v kateri so storili toliko gorja. Ampak partizanske brigade so v tem času že osvobajale Koroško onstran Karavank — bežeče Nemce pa razoroževale. Marsikateri zločinec, ki je hotel ulti pravici, je bil ujet in odveden pred ljudska sodišča.

200

Naša povest je končana. Saj je pravzaprav nismo mi pisali — pisalo jo je življenje samo mi smo le zapisali, kaj govorijo pričevanja in zapisi iz tistih let, ko je v trpljenju rasla naša svoboda. Zapisali smo zato, da ne bi nikoli nihče pozabil, koliko je veljala SVOBODA.

K O N E C

MALI OGLASI

Dvajset prenočišč za eno leto
 bče tekstilna tovarna »INTEKS«
 v Kranju. Prijave za prenočišča
 sprejema personalni oddelek 3405

Nudim nagrado tistemu, ki pre-
 skrbi starejši ženski sobo, kuhinjo
 s priključki na Skofji Loki. Po-
 nudbe oddati v oglasni oddelek
 pod »Nagrada 30.000 din« 3445

Ugodno napredaj 3 dvodelna
 okna, 3 vrata novejšje izdelave,
 vzdoljni levi štedilnik ter 2 kuhinjski
 vodovodni školjki. Vse dobro
 obranjeno. Kopljan Zvonko, Dovej
 117 3481

Prodaj motorno kolo »Lambreto«
 125 ccm. Senčur 212 33482

Prodaj 2 gumi 575x16. Naslov
 v oglasnem oddelku 3483

Elektromotor 17 KM 220/380 pro-
 dam. Naslov v oglasnem oddelku
 3484

Prodaj motorno kolo »Vespa«.
 Poizve se »Tapetništvo« Kranj
 3485

8 cevni radioaparati z gramofon-
 om inozemske znamke ugodno
 napredaj. I. K., Tomšičeva 66, Je-
 senice 3486

Prodaj stojiče travniško mrvo.
 Bistrica, Sp. Duplje 39 3487

Dom onemoglih Preddvor spre-
 ma takoj v službo kvalificirano ku-
 harico ali polkvalificirano z več-
 letno prakso. Samsko stanovanje
 preskrbljeno 3488

Dam brezplačno sobo in hrano
 dekletu, ki dela v izmeni. Ostalo
 po dogovoru. Sprejem gospodinj-
 sko pomočnico. Ponudbe oddati v
 oglasni oddelek pod »Bled« 3489

Za leto dni išče starejši zakon-
 ski par mlado hišno pomočnico.
 Plača začeta 120 Fr. Oskrba do-
 bra. Nastop v juliju. Ponudbe po-
 šlali v slovenščini na Dr. Robert
 First, Frohburgstrasse 11, Zürich
 VI 3490

Kmetijska zadruga Podnart išče
 pastirja za planino Vodice. Zatežen
 družinski par. Celotna oskrba na

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan
 ob 5.05, 6., 7., 10., 13., 15., 17.,
 22. in 22.55 uri ter radijski dnev-
 nik ob 19.30 uri. Ob nedeljah
 na ob 6.05, 7., 22. in 22.55 uri
 ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

TOREK, 2. junija
 8.05 Iz folklornih zapiskov
 Tomčke Maroltove; 8.40 Potopisi
 in spomini — Branko Pavlovič;
 8. Titom skozi ofenzive — VI.
 9.00 Od Gaspara Spontinija do
 Alberta Bergasa 10.10 Z zabavnih
 zvokov po Evropi; 10.45 Za
 dom in žene; 11.30 Oddaja za
 otroke; 12.15 Kmetijski nasveti
 — Ing. Viktor Repanšek: Odstra-
 nimo bolne grme iz semenskih
 nasadov krompirja; 12.25 Drobne
 orkestralne skladbe; 14.00 Segava
 klavijatura; 14.15 Zanimivosti
 iz znanosti in tehnike; 15.40 Hu-
 moreska tega tedna — Anton
 Pavlovič, Cehov: Nočni inter-
 mezzo; 16.00 Za glasbene ljubitel-
 je; 18.00 Domače aktualnosti;
 18.40 Iz zbornika spominov; 20.00
 Hrvatske umetne in narodne
 pesni poje »DKUD« Matko
 Brajčič-Rašan iz Pulja pod vod-
 stvom Mladena Markova; 20.30
 Radijska igra — Nazim Hikmet:
 Skrivnostni Ivan Ivanovič; 22.15
 Plesna glasba.

SREDA, 3. junija
 8.05 Jutranje glasbeno popoto-
 vanje; 9.15 Plesne melodije z
 znanimi orkestri; 9.45 Kotiček za
 mlade ljubitelje glasbe; 10.10
 Igrajo Beneški fantje; 10.30 Slo-
 venski samospeli; 11.00 Poje
 učiteljski pevski zbor »Emil
 Adamič« p. v. Jožeta Hanca; 11.15
 Stanovlje Rajčič: Koncert
 za violino in orkester; 12.05 Poje
 Anica Zubovič; 12.15 Kmetijs-
 ki nasveti — Ing. Tatjana Hlišč:
 Ukrepi po evetanju v proizvodnih
 sadovnjakih; 12.25 Arije iz
 slovanskih oper; 13.30 Poslušajmo
 trio Avgusta Stanka; 13.45
 Popevke in zabavne melodije;
 14.35 Anton Foerster: Sonatina
 za violino in klavir; 15.40 Iz
 krvi rdeče... (Pavlek Miškina);
 16.00 Koncert po željah; 17.10
 Sestane ob petih; 17.30 Pesmi
 in pesni iz Metohije in Makedo-
 nije; 18.00 Kulturna kronika;
 18.15 Nastopa Maraborski go-
 dalni ansambel; 18.45 Razgovori
 o mednarodnih vprašanjih; 20.15
 W. A. Mozart: Vse so enake
 (Così fan tutte), komična opera
 v 2 dejanjih.

CETRTERK, 4. junija
 8.05 Komorni zbor RTV Ljubl-
 jana p. v. Milka Skoberneta;
 8.40 Potopisi in spomini — Bran-
 ko Pavlovič; S Titom skozi ofen-
 zive — VII.; 9.00 Baletna glasba

planini. Plača po dogovoru. Po-
 nudbe oddati najpo 5. junija
 1959 na naslov Pfajfar Lovro,
 Srednja Dobrava, p. Kropa 3491

Pečarskega vajenca sprejme Jože
 Mejač, pečar, Savska c. 8, Kranj
 3371

Preključem številko bloka 40725,
 izdan v komisiji trgovini Kranj
 23. aprila 1959 3492

Prodaj stavbno parcelo pri
 kolodvoru v Podnartu. Poizve se
 v Zalošah 11

Kmetijska zadruga Tržič išče
 planjarja za planino Dolga njiva.
 Plača po dogovoru. Nastop službe
 okrog 10. junija. Prijave pošliti
 na Kmetijsko zadrugo Tržič, sedež
 Križe, pošta Križe.

OBJAVE

**VPISOVANJE OTROK V VRTEC
 »TATJANE ODROVE«**

Starše obveščamo, da ba vpiso-
 vanje otrok v vrtec »Tatjana Odro-
 ve« Kranj od 1. do 15. junija 1959.
 — Sprejemamo otroke zaposlenih
 staršev od 3. do 7. leta starosti.

Za popoldansko izmeno bomo
 vpisovali tudi otroke nezaposlenih
 staršev, ki so dopolnili 6. leto.

Solski odbor bo na svoji seji
 sprejel najnujnejše primere, ker je
 število novo sprejetih omejeno.
 Kasnejših prošelj ne bomo upo-
 števali. Med šolskim letom bomo
 sprejeli le najnujnejše primere.

OBJAVA

DPD »Svoboda« Skofja Loka bo
 v mesecu juniju 1959 priredilo
 III. javno nagradno tekmovanje pod
 naslovom »Neznani talenti nasto-
 pajo«, zato vabi vse, ki se čutijo
 sposobne, da bi nastopili na tej
 prireditvi, da pridejo na avdicijo,
 ki bo v četrtek, 11. junija ob 20.
 uri zvečer na odru Svobode, Šk.
 Loka, Spodnji trg.

Vabljeni!

skozi stoletja; 10.10 Dvospevi iz
 oper G. Puccinija; 10.40 Polke
 in valčki domačih vižarjev; 11.30
 Oddaja za cibicbena a) Zajčok
 Belouhec, b) Glasbena silkanica;
 12.15 Kmetijski nasveti — Ing.
 Dušan Terčelj: Analiza vina v
 luči vinskega zakona; 12.25 Od-
 tu in tam; 12.45 Skladbe Rudolfa
 Matza in L. M. Škerjanca za
 violončelo igra Vlado Požar;
 13.30 Danilo Bučar: Belokranjske
 pisanice; 14.15 Turistična odda-
 ja; 15.40 Na platnu smo videli;
 16.00 Izbrali smo vas; 17.10 Glas-
 bena krizanka št. 3; 18.00 Čet-
 rtkova reportaža; 18.15 Panora-
 ma popevk; 18.45 Radijska uni-
 verzva — Dr. Henrik Neubauer:
 Debelost kot vzrok bolezni; 20.00
 Četrtko večer domačih pesmi
 in napevov; 21.30 Iz komorne
 zakladnice.

PETEK, 5. junija

8.05 Jutranji solistični spored;
 8.40 Iz arhiva zabavne glasbe;
 9.45 Pozdravi za mlade risarje;
 10.10 50 minut simfonjskih ple-
 sov in rapsodij; 11.00 Za dom
 in žene; 11.40 Orkester maribor-
 ske Opere p. v. Jakova Cipčija;
 12.15 Kmetijski nasveti — Ing.
 Erik Eiselt: Zgodnje siliranje
 krme; 12.40 Igrajo veliki zabavni
 orkestri; 13.30 Pojeta Danica Fi-
 lipič in Franc Koren; 14.05 Ra-
 dijska šola za nižjo stopnjo: Pri
 mladih pevcih in godcih; 15.40
 Iz svetovne književnosti — Wil-
 liam Yoats: Rdeči hanrahan;
 16.00 Neznani Haydn — II. od-
 daja; 18.00 Družinski pogovori;
 18.30 Iz naših kolektivov; 20.00
 Petnajst minut s kvintetom Jo-
 žeta Kampača; 20.15 Tedenski zu-
 nanje politični pregled; 21.15
 Oddaja o morju in pomorščakih;
 22.15 Nočni operni koncert.

SOBOTA, 6. junija

8.05 Mladina poje — Pojo
 mladinski zbori iz Kranja; 8.30
 Veseli zvoki; 10.10 Pesmi tujih
 narodov; 11.00 Arije iz znanih
 oper; 11.45 Pionirski tednik; 12.00
 Kola in plesi jugoslovanskih na-
 rodov; 12.15 Kmetijski nasveti
 — Dr. Rajko Rakovec: Borba
 proti metiljavosti v kooperaciji;
 12.25 Igra kvartet Milana Stan-
 teta; 12.40 Domači napravi izpod
 zelenega Pohorja; 14.15 Sportna
 reportaža; 15.40 S knjižnega tr-
 ga; 16.00 Lahka glasba; 17.10
 Pred Kongresom ZKS pri ama-
 terskih zborih in godbah; 18.00
 Jezikovni pogovori; 18.45 Okno
 v svet; Pariz; 20.00 Melodije iz
 sončne Španije z orkestrom Hel-
 muth Zacharias; 20.30 Spozna-
 vajmo svet in domovino; 21.30
 Zvoki za razvedrilo; 22.15 Odda-
 ja za naše izseljence; 23.10 Do
 polnoči v plesnem ritmu.

KINO

Bled: 2. do 4. junija amer. film
 »MODRI PAJČOLAN«. Predsta-
 va vsak dan ob 18. in 20.30 uri.

Radovljica: 2. junija ob 20. uri
 ter 3. junija ob 18. in 20. uri
 madž. film »OKROGLI STOP-
 NIŠČE«.

»SORA«, Skofja Loka: 2. in 3.
 junija ital. cinem. film »KRUH,
 LJUBEZEN IN...«

NESREČE

STRELA ZANETILA POŽAR
 V sredo, 27. maja ponoči je za-
 jele Gorenjsko zelo močno ne-
 urje. Ob 22.45 uri je udarila
 strela v gospodarsko poslopje
 J. D. v Zg. Otoku pri Radovljici.
 Požar, ki ga je zanetila strela,
 je zajel seno. Da ni bilo večje
 škode, gre zasluga radovljiskim
 gasilcem, ki jim je uspelo požar
 v najkrajšem času pogasiti. Ma-
 terialna škoda znaša 60.000 di-
 narjev. Poslopje ni bilo zava-
 rovano.

**PRENALGA VOZnja V
 V OVINKU**

Ustavil se je tik pred mehanično
 delavnico

Na ovinku pod Jelenovim
 klancem je prišlo v četrtek, 28.
 maja ob 22.30 uri do prometne
 nezgode, ki jo je zakrivil A. F.
 z Bleda. Le-ta je v tem času
 pripeljal s tovornjakom v ome-
 njeni ovinek z brzino od 40 do
 60 km, in sicer v smeri Ljubljane
 —Kranj. Vse kaže, da voznik
 ni upošteval dokaj ostrega ovinka,
 spričo katerega bi moral brzino
 zmanjšati. Tovornjak je za-
 neslo proti desnemu pločniku in
 ga vrglo preko. Spotoma je za-
 del ob dva prometna znaka in
 končno še ob drevo. Vozilo se
 je ustavilo tik pred tamkajšno
 mehanično delavnico. Škoda zna-
 ša okrog 100.000 dinarjev. Izid
 te nesreče bi bil lahko še bolj
 porazen, kajti tovornjak je pre-
 vahal 20 telet.

NESREČA V PLAVEH

V petek, 29. maja je prišlo v
 Plaveh pri Kanalu do prometne
 nesreče. Tovornjak S-10163 pod-
 jetja »Ljubljana - Transport« je
 na ovinku prehitel tovornjak
 s prikolico S-2580 podjetja Av-
 topromet iz Kranja. Pri tem se
 je v vso silo zaletel v avtomobil
 DKW S-12097, last Soških elek-
 trarn, ki je pripeljal iz nasprotne
 strani. V avtomobilu je bilo
 6 delavcev, ki so bili pri ka-
 rambolu hujše poškodovani. Ško-
 do na obeh avtomobilih so ocenili
 na nekaj nad 2 milijona
 dinarjev.

IZ HIŠE V AVTOMOBIL

V soboto, 23. maja ob 11.30 uri
 je peljal skozi vas Gorje tovorni
 avtomobil last podjetja Avto-
 servis Bled. Vozilo je opravljal
 vožer J. Š. Ko je avtomobil pri-
 peljal mimo hiše št. 4, je pri-
 tekla skozi vrata 4-letna T. K.
 iz Ljubljane in se zaletela v to-
 vornjak. Nezavestna, z vrto-
 lobanjo je bila deklica nemudo-
 ma prepeljana v ljubljansko bol-
 nišnico.

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Kranj raz-
 pisuje mesto

DIREKTORJA

Tovarne tekstilnih strojev in naprav »KOVINAR« Kranj

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega
 od naslednjih pogojev:

1. strojna fakulteta in najmanj 5 let prakse na vodilnem mestu v podjetju slične vrste;
2. srednja tehniška šola in najmanj 10 let prakse na vodilnem delovnem mestu v podjetju slične vrste;
3. mojstrska šola (strojni odsek) z najmanj 15 let delovne dobe na vodilnem delovnem mestu.

Prošnje kolkovane s 180 din državne in 90 din občinske
 takse, s priloženim življenjepisom, dokazili o strokovnosti,
 neoporečnosti in o dosežanjih zaposlitvi, je dostaviti Občin-
 skemu ljudskemu odboru Kranj do 15. junija 1959.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij
 pri »ISKRA« tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdel-
 kov Kranj razpisuje delovna mesta za

1. mesto pravnega referenta,
2. mesto skladiščnika za veleprodajno skladišče v Ljubljani,
3. mesto obratnega zdravnika splošne prakse,
4. mesto nižje zdravstvenega tehnika-zobarskega asistenta.

Za delovni mesti navedni pod točko 1. in 2. je treba na-
 slovitvi prošnje na personalni oddelek »ISKRA« Kranj do 10.
 junija 1959.

Za delovni mesti pod točko 3. in 4. pa pravilno kolkovane
 prošnje na Obratno ambulanto »ISKRA« Kranj do 10. junija
 1959.

šport - šport - šport - šport - šport

CONSKO SVETOVNO PRVENSTVO V SPEEDWAYU

Prvih osem na Dunaj

Kranj, 31. maja.
 Danes popoldne je bil na sta-
 dionu v Stražišču četrtfinale le-
 tošnjega svetovnega prvenstva v
 speedwayu. Udeležilo se ga je 16
 tekmovalcev iz 5 držav — Av-
 strije, ČSR, Poljske in Zahodne
 Nemčije. Ze od vsega začetka je
 kazalo, da bodo tokrat Čehi igrali
 prvo violino. Na odličnih strojih
 in z odlično tehniko so se skoraj
 vsi tekmovalci preinili med prvo
 osmorico. Tudi Poljaki, ki so že
 naši stari znanci nas niso razočar-
 ali, pokazali so, da sodijo v vrh
 speedwaya. O Jugoslovanih bi
 rekli leto, da se v tako močni kon-
 kurenci niso mogli uveljaviti, kot
 bi si želeli. Posebnih hitrostnih re-
 kordov danes ni bilo, temu je mor-
 da krivo, kakor so poudarili polj-

ski tekmovalci, precej razmočena
 vaze in zlate vence — darilo pri-
 reditelja. Pokrovitelj svetovnega
 prvenstva — predsednik ObLO
 Kranj tov. Franc Puhar, pa je izro-
 čil pokal najbolje plasiranemu tek-
 movalcu. Najboljšega jugoslovans-
 skega tekmovalca pa je nagradila
 RTV Ljubljana.

Prvaka današnje dirke, Čeha Mi-
 roslava Špinko, smo ob zaključku
 tekmovanja vprašali, kaj misli o
 današnji dirki. Stari veteran čeških
 vozačev je bil z današnjem tek-
 movanjem nadvse zadovoljen. Po-
 vedal nam je, da je bila proga zelo
 zelena, predvsem zato, ker so češki
 tekmovalci navajeni, da se proga
 čisti pri vsaki vožnji.

Prvim, ki so se plasirali v na-
 daljnje tekmovanje, je direktor
 dirke Rudi Hlebec predal kristaline

Rezultati: 1. Miroslav Špinka
 (ČSR) 15 točk; 2. Philipp Marjan
 (Poljska) 13 točk; 3. Iruša (ČSR)
 12; 4. Dominik (ČSR) 11; 5. Schenk
 (Avstrija) 10; 6. Kolber (Poljska)
 9; 8. Bössner 8; 8. Klemenčič (Ju-
 goslavija) 7.

Igor Janhar

**SLOVENSKO PRVENSTVO V
 KAJAKU NA DIVJIH VODAH**

Kranj, 31. maja.
 Danes in včeraj je bilo v Kranju
 republiško prvenstvo v vožnji s
 kajakom in kanujem na divjih vo-
 dah. V soboto je bil spust, danes
 dopolne pa slalom pod savskim
 mostom.

Proga za spust je bila dolga 13
 kilometrov (od Zirovnice do Ra-
 dovljice). Prijavilo se je 40 tekmo-
 valcev iz Ljubljane, Hrastnika,
 Ptuja, Nove Gorice, Kranja in Za-
 greba. Presenetila sta Justin in Bol-
 ka v kategoriji C-2, ko sta pre-
 magala v mojstrskem razredu brata
 Bernota. Tudi uvrstitev kranjskih
 tekmovalcev v prvem razredu na
 drugo mesto je lep uspeh.

Proga za slalom je imela 16 v-
 ratic in je bila dolga 400 metrov.
 Bila je 1. do 2. težavnostne stopnje.

Rezultati: spust - kajak F-1 moj-
 strski razred: Lipokalič (Lj) 36,13,4;
 I. razred: Peligrini (N. Gor.) 38,22
 — kanu, C-2, mojstrski razred: Ju-
 stin — Bolka 39,49; I. razred: bra-
 ta Zitnik (Mar.) 36,5.

DVOJNA ZMAGA

JESENICE : GRAFIČAR 7 : 2 (5 : 1)

Jesenice, 31. maja. — Za današ-
 njo tekmo slovenske conske lige
 med Jesenicami in Grafičarjem iz
 Ljubljane je bilo precej zanimanja.
 Ze v prvih minutah igre so do-
 mačini prešli v napad in v tretji
 minuti dosegli po Čirčiču vodstvo
 1 : 0. Kmalu nato so po nekaj pro-
 tinapadih gostov povedli v vodstvo
 2 : 0. Tudi to pot je bil uspešen
 Čirčič. V 23. minuti je dosegel lep
 zadetek Črnogor. Gostje so nato
 zamenjali vratarja. V 37. minuti je
 padel 4. gol za Jesenice. V 41. mi-
 nuti so gostje po Podobniku
 zmanjšali na 4 : 1. Čirčič pa je s
 svojim tretjim golom v 44. minuti
 postavil rezultat polčasa 5 : 1.
 V drugem polčasu igra ni bila

več tako živahna. Jesenice so do-
 segle še dva gola: v 72. minuti po
 Janu in v 76. minuti po Hribarju.
 Gostje pa so zmanjšali razliko v
 81. minuti po Podgoršku. -k

**TRIGLAV : »LJUBLJANA«
 4 : 1 (1 : 0)**

V predzadnjem kolu slovenske
 conske lige, je danes kranjski Tri-
 glav visoko porazil domačo »Ljub-
 ljano« s 4 : 1. Gole za Triglav so
 dali: Gajšek, Mihelčič 2 in Brez-
 zar I.

V prvem polčasu je bila igra
 dokaj mlačna. Sredi polčasa se je
 na lep predložek Brezarja, posre-
 čilo Gajšku z glavo porinila usnje
 v mrežo.

V drugem polčasu je bil Triglav
 boljše moštvo. »Ljubljana« je sicer
 iz 11-metrovke izenačila, a je Tri-
 glav spet brž povedel in v razmahu
 5 minut sredi drugega polčasa po-
 stavil končni rezultat.

Zadnji športni rezultati

Jugoslavija A : Bolgarija A
 2 : 0 (1 : 0)

SLOVENSKA CONSKA LIGA
 Izola : Krim 1 : 1
 Slovian : Sobota 2 : 0
 Maribor : Kladivar 1 : 2
 Jesenice : Grafičar 7 : 2
 Ljubljana : Triglav 1 : 4

**TRIGLAV — DRŽAVNI PRVAK
 V KEGLJANJU**

Celje, 31. maja. — V Celju je
 bilo včeraj zaključeno državno
 prvenstvo v kegljanju za posameznike
 in moštva. Slovenski kegljači
 so letos prekosili vsa pričakovanja,
 saj so med 100 posamezniki s 30-
 člansko ekipo zasedli kar pet naj-
 boljših mest. Med posamezniki je
 zmagal Mariček iz Celja, drugi
 je bil Likovnik iz Ljubljane in
 tretji Grom z Rakeka z 901 keg-
 ljem. Med ekipami, ki jih je bilo
 18, je prvo mesto osvojil Triglav
 iz Kranja s 5141 podrtimi kegli
 (Ambrožič 921, Martelanc 873, Kor-
 dež 783, Debeljak 854, Bregar 841
 in Starc 859). Drugo mesto so za-
 sedli Jeseničani s 5046 podrtimi
 kegli.

TEKSTILIADA V KRANJU

Kranjčani sedemkrat prvi

Kranj, 31. maja. — Sinoči so bile
 zaključene II. športne igre sred-
 njih tehničnih tekstilnih šol Jugo-
 slavije. Sodelovale so ekipe petih
 mest (Štip, Leskovac, Odžaci, Za-
 greb in Kranj). Moški so tekmovali
 v naslednjih športnih panogah: no-
 gomet, košarki, odbojki, strelja-
 nju, atletiki, namiznem tenisu in
 šahu, ženske pa v rokometu, od-
 bojki, atletiki in streljanju. Tekme
 so trajale tri dni. Ekipe so tek-
 movalce za prehodni pokal, ki ga
 je darovala Srednja tehnična tek-
 stilna šola iz Odžacev. Prehodni
 pokal je tokrat osvojila Srednja
 tehnična tekstilna šola iz Kranja.
 Kranjčani so namreč osvojili kar
 7 prvih mest.

2:48,2; višina: 1. Vidovič (Kranj)
 155 cm; Krogla: Hafner (Kranj)
 14,32 m; Stafeta 4x100 m: 1. Kranj
 49,1; ženske: 400 m: 1. Kores
 (Kranj) 1:07,1; Višina: 1. Vasič
 (Leskovac) 133 cm; Daljina: 1. Ko-
 res (Kranj) 4,33 m; Stafeta 4x
 60 m: 1. Zagreb 37,1; Šah: 1. Od-
 žaci; 2. Kranj; ženske: 1. Kranj,
 2. Odžaci; Plavanje: 1. Kranj, 2.
 Zagreb, 3. Odžaci; Namizni tenis:
 1. Zagreb, 2. Leskovac, 3. Kranj.

Rezultati finalnih tekem:
 Nogomet: Odžaci : Zagreb 3 : 1;
 Rokomet, ženske: Zagreb : Kranj
 6 : 1; Odbojka, moški: Kranj :
 Leskovac 2 : 0; Košarka, moški:
 Kranj : Zagreb 53 : 24; Atletika,
 moški — 100: 1. Juvan (Kranj)
 11,6; 1000 m: 1. Bratuša (Kranj)

Pri moških je bil skupen plas-
 man naslednji: 1. Kranj, 72 točk;
 2. Zagreb, 69 točk; 3. Odžaci, 63
 točk; 4. Leskovac, 43 točk in 5.
 Štip, 33 točk; pri ženskah pa: 1.
 Kranj, 50 točk; 2. Leskovac, 37
 točk; 3. Zagreb, 36 točk; 4. Odžaci,
 23 točk in 5. Štip, 11 točk.

M. Živkovič

BODICE

△ Po pravi povem, da se
 zadnje čase nisem upal prika-
 zati v Tunjicah pri Kamniku.
 Kako tudi, ko pa so bili Tunji-
 čani hudi na vse časopise na
 svetu, pa tudi na »Glas Gorenjs-
 ke«. Pošteno bi jih skupil, če
 bi šaril po njihovi vasi. Vse vam
 bom lepo od kraja povedal.

Včasih so rekli, da »kamiški
 fantje hodijo v Tunjce po punce,
 v Stranje pa po žganje«. No, dan-
 es se je predmet iskanja v obeh
 vaseh strnil v eno. Če pa vza-
 memo v pretres žganje, vam
 pravim, da v vsej kamiški ob-
 čini nimajo boljšega kot v Tun-

Izločitev težnosti

in „leteči krožniki“

V raznih državah se vršijo znanstvena raziskovanja skrivnosti »protigravitacije«. To je moč, ki je težnosti nasprotna, ali z drugimi besedami, sila, ki predstavlja protutež težnosti.

Pred koncem svojega življenja je Einstein skušal v skalo električnega ali magnetnega »polja« uvesti »gravitacijsko polje«, ki je tako rekoč v vsakodnevnem življenju stalno prisotno. Znani Heisenberg je pred kratkim v zvezi s tem objavil podatke, ki so v znanstvenem svetu izzvali senzacijo in ki bodo morda končno rešili ta problem.

To je privedlo do ponovnega oživljanja zgodbe o »letečih krožnikih« in do ponovne hipoteze, ki pravi, da so »leteči krožniki« mehanizirani predmeti, ki so jih skonstruirala nam intiligenčno podobna bitja.

Resnično so se v tisku že mnogo prej pojavile vesti o tem, kako so posamezniki videli nenavadne »leteče krožnike«, samo da so bile te vesti sprejete z velikimi dvomi.

Neki ameriški avion »DC-3« je sredi noči srečal nad Alabamo močan stroj v obliki cigare. To sta bila dva pilota, ki sta videla »kačo v zraku«. Kača je bila dolga okrog 30 metrov, bliskovita in zelo hitra. V razdalji 50 metrov sta pilota videla, kako je prednji del stroja blisknil

Odkod prihajajo ti čudni stroji, nazvani »leteči krožniki«?

V pošteb pride še skromnejša hipoteza. Blizu nas, v razdalji 384.000 km, ki je za astronomsko smešno majhna številka — obstaja teritorij, nekoliko večji od Afrike. To je nevidna hemisfera Meseca. Mesec je proti Zemlji obrnjen samo z eno stranjo in nekateri astronomi menijo, da ima nepoznana hemisfera svojo atmosfero, da je pokrita z jezeri, gozdovi... Z eno besedo, da ima popolnoma nasproten izgled kot strašna pustinja »vidne strani«, ki se nam kaže.

Kdo ve, če neka inteligentna bitja, ki so na isti ali čelo na višji stopnji razvoja kot mi, ne naseljujejo tudi to stran, nevidno, a relativno blizu našemu svetu in s katere bi bilo možno z ozirom na Mesečevo gravitacijo spuščati vesoljne ladje.

DROBNE MODROSTI

Napake drugih so podobne žarometom avtomobila, ki nam drvi nasproti; zdi se nam, da sijejo ostreje od naših.

Ljudem je všeč, če se pred njimi kaže slabšega kot je, njega pa jezi, če mu ne ugovarjajo.

Izkušnja je stroga učiteljica. Najprej zahteva, da izvršiš nalogo, potem začne šele učiti.

Najboljše sredstvo proti hrepenjenju po tujih deželah je, da odpotujemo tja in se srečamo z ljudmi, ki si od tam žele spet domov.

kot plamen magnezija, nato skupino »okencev« na trupu in nadalje rdeče-oranžaste plamene v ozadju.

Prišlo je tudi do primera, ki se je končal s smrtjo pilota.

To se je zgodilo sredi belega dne. Nepoznanemu stroju, v katerem se je nahajala zlata rezerva ameriške Federalne banke, so sledili trije piloti v lovčih znamke »F-51« pod komando kapetana Mantela. Ta odlični pilot, ki mu je bilo preko radia naročeno, naj razčisti stvar z »letečim krožnikom«, je neznan stroj preganjal 35 minut. Ves čas je bil Mantel preko radia v kontaktu s predstojniki, ki so ga neprestano obveščali o vseh podrobnostih. Enkrat se je Mantel oddaljil od svojih prijateljev in zašel v višje sloje atmosfere. Pilot ni imel kisikovega aparata za dihanje. Sporočil je, da prekinja zasledovanje v višini 6 tisoč metrov. Za tem... se ni nič več slišalo — nastala je tišina. Nekje na polju so našli njegovo letalo, razdrobljeno na drobne kosce — kot da je padel iz ogromne višine. Drugega niso vedeli.

Astrofizika postavlja majhno število možnosti za odgovor. V poštev prideta planeta Mars in Venera, ki sta sorazmerno blizu Zemlje. Ta je oddaljena od Venera, če vzamemo minimalno razdaljo, 42 milijonov kilometrov, od Marsa pa 55 milijonov kilometrov. Gost sloj ogljikove kisline preprečuje, da naše oči ne dosežejo površine Venera. Strogo vzeto ni docela nemogoče, da tam na sorazmerno majhni astronomski oddaljenosti ne bi bilo življenja.

Skrivnostna podmornica

Na jezeru Como v Italiji so preizkusili model podmornice. Izumitelj Nicola Grilenti je izjavil, da se model lahko spusti v vsako globino s pomočjo naprave za notranjo cirkulacijo vode, ki eliminira pritisk vode. Pri poskusu so model spustili v globino 390 metrov. Na površino se je vrnil popolnoma nepoškodovan.

ZANIMIVOSTI

TELEFONIRAJ CATERINI VALENTE!

V inozemstvu so precej pogosti avtomati, v katerega vržemo novček, pa zaigra priljubljeno popevko. Da pa bi lahko svoje pevce slišali čimveč njihovih oboževalcev, so v starem delu Düsseldorfa postavili »glasbene telefone«. V tak telefon vržete novček in zavrtite številčnico. Vsaki drugi številki ustreza ena najnovejših popevk. Menda se zlasti mladina te novotarije prav rada posluša, čeprav je repertoar zelo pomešan: od Caterine Valente do Maria Lanzel!

FOSFORNA KISLINA ZA CESTE

Dva do deset uležnih procentov fosforne kisline zadostuje, da cestišče, katerega trdnost je sicer 20 kg na kvadratni centimeter, doseže v 24 urah čvrstoto 70 kg na kvadratni centimeter. Takšna tla so potem odporna proti razdiralnim vplivom vode.

BRITANCI KUPUJEJO NAJVEČ ČASOPISOV

Velika Britanija je na prvem mestu na svetu po številu prodanih časopisov. 575 prodanih časopisov pride na vsakih 1000 prebivalcev. Na drugem mestu je Švedska s 450 časopisi na 1000 prebivalcev, sledi Finska, Japonska, Norveška. Danska in ZDA s 350 do 400 časopisov na 1000 prebivalcev.

Restavracija švicarskega arhitekta predstavlja kombinacijo moderne arhitekture in tropske romantike in navdušuje slehernega obiskovalca. Na sliki vidite, da je bila arhitektova fantazija popolna. Celo havajske malike ni pozabil postaviti v prostor

FILMSKE zanimivosti

● Venetiji Stevenson obetajo še lepo filmsko prihodnost. Je hčerka znanega ameriškega filmskega in televizijskega režiserja Roberta Stevensona in angleške filmske igrilke Anne Lee, ki je poslednja leta nastopala samo v Ameriki. Venetija je končala tudi igralsko šolo v Hollywoodu.

● Charlie Chaplin zadnje čase kaže, da ni samo velik filmski človek, ampak da zna služiti kruh tudi kako drugače, denimo, s pisateljevanjem. Piše svoj življenjski, ki sicer ne bo toliko beletristično delo, toda še manj čista suhoparna biografija, pač pa gre za neke življenjske spomine literarnega značaja. Dostaj ima zbranega že veliko materiala; napisal je že 500 strani svojih »spominov«, vendar je to kvečjemu polovica vsega obsežnega dela, ki ga namerava strniti v svoj življenjski. Knjigo bo objavil prihodnje leto.

● Konec ladijskega orjaka, prekooceanske potniške ladje »Ile de France« je izkoristila ameriška družba MGM za snemanje filma »Zadnje potovanje«. Film bodo posneli v japonskem pristanišču Osaki, kjer čaka la orjak, da pojde med staro ženo. MGM mora odšteti sedanjemu lastniku, japonski družbi Okada vsak dan milijonov jenov.

● »Vesela vdova« Elizabeth Taylor se je nedavno četrtič poročila s pevcem popevk Eddijem Fisherjem. Poročna priča je bil med drugim Mike Todd mlajši, sin Elizabethinega tretjega moža, ki se je lani ponosrečil z letalom. Da bi bilo vse še bolj romantično, je Liz tik pred četrto poroko prestopila v židovsko vero.

Nekaj zabavnih

JASNOVIDEOC

Vnel obiskovalec gledališča je nekoč po prvem dejanju vzel klobuk in hotel oditi. Pa so ga vprašali, zakaj že odhaja. Odgovoril je: »Zato, ker se mi zdi, da je drugo in tretje dejanje napisal isti človek.«

SLADKO ZDRAVILO

Oskar Strauss je bil nega večera v klubu književnikov in umetnikov (tako slabe volje, da so navzoči to opazili). Ko so ga vprašali, kaj mu je, je odgovoril, da ga boli zob.

»Poznam odlično sredstvo proti temu,« je izjavil mlad operni pevec, ki je bil poročen z znano lepoticco. »Vsakokrat, kadar me boli zob, grem domov in poljubim svojo mlado ženo. V hipu ne čutim nobenih bolečin več.«

»Imenitno!« meni Strauss. »Ali je vaša žena sedaj doma?«

Začetek življenja na Zemlji pred milijardo leti

Član geokemijskega inštituta Akademije znanosti SSSR geolog dr. Aleksander Ronov je pred kratkim dejal, da so se najbolj preproste oblike življenja na zemlji pojavile pred milijardo leti. V referatu, ki ga je prečital na konferenci geologov v Taškentu, je Ronov izjavil, da je to odkril pri proučevanju strukture in kemijskega sestava sentimentalnih formacij. Na osnovi svojih raziskovanj je Ronov prišel do zaključka, da so se še pred milijardo leti prvokrat pojavile plavo-zelene alge.

Do sedaj se je samo ugotovilo, kdaj je nastalo življenje na našem planetu. Znanstvene hipoteze o nastanku raznih najpreprostejših oblik življenja so nihale od 800 milijonov do nekaj milijard let.

Ronovu je uspelo dobiti krievuljo, ki kaže menjanje odstotkov kisika in ogljikovega dioksida v atmosferi, v času zgodovine zemlje. To kaže na čas, ko so se pojavile prve alge, krievulja pa prav tako pokaže, kdaj se je pojavila vegetacija in kdaj so se razvile prve rastline z listi. Na tak način je dobil »ogledalo evolucije življenja na zemlji«.

Do rezultatu dr. Ronova bodo govorili na svetovnem oceanografskem kongresu v New Yorku.

Fred Astaire, Ginger Rogers, Frank Sinatra in Doris Day — vsi ti so pričeli svojo kariero kot pevci popevk, a so kmalu prišli do zahtevnejših, resnejših vlog. Tudi Burl Ives (na sliki) je še pred nekaj leti pel v nočnih lokalih balade in narodne pesmi. Šele v zrelih letih je pričel nastopati v resnejših vlogah. Ze s svojo prvo večjo vlogo (igral je skupaj z Soño Loren) se je priril v prve vrste karakternih igralcev.

ROMAN

II. del

32

Mimi Malenšek Konič

Njega ni vprašala, toda ko mu je pogledala v oči, ga je spoznala. To je dobro čutil. Dolgo ga je gledala in pri tem mu je bilo, da bi skoprnel od čudnega, dotlej neznanega sramu in bojazni, ona pa ni rekla nič in njene oči niso bile jezne, pač pa zamišljene in kakor bi se čeznje razgrnila žalost. Odbarovala ga je boljše kot druge otroke. Očim in mati pa sta nekako zvedela, da je bil pri Gašperinu in zvečer ga je očim nategnil čez koleno in pretepel. To je bolelo toliko bolj, ker ga sicer ni nikoli tepel.

»Da mi nikoli več ne greš tja!« mu je zapretil in sive oči so mu gorele tako jezno, da se ga je otrok resnično zbal. Mati pa je nekoliko lahkomišelnost dejala:

»Naj mu dajo... Tako bogati so in končno je njihove krvi. Spodobilo bi se, da bi...«

Mati se je odpravila iz hiše, Grošelj pa je sedel k mizi in razgrnil pred seboj časnik. Vzdušje v hiši se je umirilo. Tonček je zlezal na peč in prisluškoval glasovom iz veže. Mati je šarila pred ognjiščem in se hkrati napol pomencekala napol prerokala s svakinjo. Bil je prijeten in malce dolgočasen večer, potem pa je k sreči prišel stric Joža.

Joža Sonc, mršav in potegnjen, nekam top in zanamarnjen je prisedel k mizi, poprosil svaka tobaka, nabasal pipo in kadil. Grošelj se je komaj toliko zmenil zanj, da mu je potisnil čez mizo svoj mehur s tobakom, ne da bi pri tem nehal brati časnik. Kar sredi branja ga je vprašal:

»Si drva napravljala?«

»Sem. S Pubičem sva jih. Pubič je šel danes vprašat Hetorija, kdaj bomo začeli delati, pa ni nič pravega zvedel.«

Grošelj je odrinil časnik in se zasmejal. »To bi bil lahko vnaprej vede! Dokler ne bo novih naročil, ne bo dela. Novih naročil pa ne bo zlepa, ker je Zgonc Družbo čez in čez umazal.«

Bledikavi, zapiti Sonc je prikimal, potiskal pipo sem in tja in vzdihoval:

»Tako je. Zaradi tega nimam doma obstanka. Ona se ves dan samo pritožuje. Veš, da nimamo za sol?«

»Verjamem,« je suho rekel Grošelj in spet potegnil časnik bliže.

Sonc je čakal, toda Grošelj ni več pogledal od svojega časnika. Zato je Sonc rekel:

»Tebi je lahko. Stavim, da imaš denar.«

»Kajpak,« je rekel Grošelj in se zasmejal. Potem se je nenadoma zresnil. »Ti bi tudi lahko imel kak krajcer, Joža. Skupaj sva delala in oba enako zaslužila.«

»Tri otroke imam,« je jokavo rekel Sonc.

»In ženo, ki dela v vigenecu,« je neusmiljeno odgovoril Grošelj. »Kaj si pa takrat mislil, ko si pri puklastem Blažku plačeval za cele šefane vina?«

»Res je. Človek je včasih neumen.«

»To drži. Enkrat z betom, drugič s psom! Pa tudi drugače! Kolikokrat sem vam že prigovarjal, da bi se združili in začeli delati na svoje, pa me niste poslušali!«

»Še Družba ne more dihati!«

»Družba ne more, ker plačuje delavce. Če bi pa vsak sam delal, bi bilo ceneje. Gotovo bi zaslužili vsaj toliko,

kolikor nam zdaj plačujejo gospodarji. Dobiček, ki ga oni spravljajo, bi nam ostal. Razumeš?«

»Take reči pobiraš iz svojih časnikov,« je izmikajoče rekel Sonc.

»Tudi,« je rekel Grošelj. »Pa še vse drugačne reči sem videl in tudi že doživel. Na primer, da se delavci uprejo in nočejo delati, dokler jim gospodar ne zviša mezde. Temu se pravi štrajk. Štrajk, veš. Sam sem bil pri takem štrajku. Bilo je v Šleziji, v nekem rudniku. Nehali smo delati. Gospodje so najli druge delavce, mi pa jih nismo pustili delati. Celo kri je tekla, dragi moj! Potem je posegla vmes policija in morali smo se vdati. Stavkokazi so začeli delati, policija je pa stražila rove. Misliš, da so stavkokazi kaj pridali naredili? Kaj bo novinec naredil? Čez sedem tednov nas je premogovnik vzel nazaj in nekaj malega so nam primaknili pri vozicku. Res ne toliko, kolikor smo zahtevali, nekaj je bilo pa le. Vidiš, človek se mora upreti! Jaz poznam te reči!«

Sonc je zbegano gledal predse in se smehljaj. Potem je rekel:

»Štrajk! Pretepi! S kom se boš tu tepel in proti komu bo štrajkal? Saj nas gospodarji sami podijo iz vigenecu! Vesel moraš biti, če imaš sploh delo!«

»Drži,« je rekel Grošelj. »Saj pa tudi nisem mislil na štrajk. S tem v Kropi ni nič. Drugače si bomo morali pomagati. Tega nisem bral v časniku, čeprav piše še o bolj nenavadnih rečeh. Na primer o jeklarskih trustih v Ameriki, ki skušajo uničiti vsakega, kdor se jim ne pridruži. Potem pa delavske organizacije. Ali ni sramota, da pri nas nihče ne misli, kaj z delavcem na starosti? Kar beraško malho si vrzi čez ramo in pojdi pritiskat kljuge — čas bi že bil, da bi se to nehalo! E ja, moj dragi...«